

Unitárius Élet

68. évfolyam, 4. szám, 2014. július–augusztus. Megjelenik kéthavonta.

Fotó: Szász Adrienne

Nehéz...

Beköszönött a szeptember és vele együtt újra megjelentek az utcán, járműveken az iskolatáskát cipelő gyerekek. Szörnyülködve látjuk, hogy néha akkorák ezek a nehéz, könyvekkel tömött batyuk, mint maguk a kis nebulók! A nyár gyorsan elmúlt, és észrevétlenül minden visszaállt a régi kerékvágásba. Mi felnőttek is magunk mögött hagytuk az édes semmittevés, a kikapcsolódás perceit. Láthatatlan iskolatáskáink már ott nyomják a mi vállainkat is, felpakolva munkánk terhével, aggodalommal és feszültséggel családért, barátért, egészségért. Sok minden nyomasztja lelkünket, néha csak úgy roskadozunk testi vagy lelki megpróbáltatásaink terhei alatt. Ezért időről időre érdemes megáll-

ni és letenni azt a zsákot. Pihenni, szusszanni egy kicsit. Vegyünk ki belőle valamit, adjuk oda a mellettünk sétálónak, hagyjuk, hogy egy kicsit más is segíthessen a cipekedésben. Hiszen Isten nem akarja, hogy minden terhünket egyedül hordozzuk! Persze könnyebb másnak segíteni az ő terhe cipelésében, mint hagyni, hogy mások vegyék vállunkra a mieinket. Talán a túlzott makacsság, máskor a szémernesség a legnagyobb akadály. Reményeink szerint az ebben a számban található írások az erőgyűjtést, feltöltődést szolgálják, példát adnak. Olvasásuk során olyan üzenetekre, mondatokra, rejtett erőtartalomokra bukkanhat az Olvasó, amelyek könnyebbé teszik a mindennapok terheinek elhordozását.

Szász Adrienne

Ajánló a tartalomból:

- *Hétköznapi evangélium*
- *Két év együttműködés*
- *Egyházi Főtanács 2014*
- *Unitarizmus a kálvinista Rómában - 2 rész*
- *Egyházközseink életéből*
- *Akik közöttünk élnek*
- *Gyermekeknek*
- *Hírek, események*

Nemzeti kód

„Hallgass, fiam, atyád intelmére, s ne vedd semmibe anyád tanítását...” (Péld 1,8)

Közös emlékeztetőnk, a Kárpát-medencében élő minden magyar, közös emlékeztetője, augusztus 20. Ezen belül pedig az István név, amely egyike a magyarság körében igen elterjedt keresztnévnek. Hallva és ki-mondva első királyunk nevét sokak számára az első szent királyt jelenti, kevesebbek részére,

akik többnyire protestánsok – a szűk hazában és azon kívül –, jelenti az államalapítást és a magyar kereszténység kezdeteit, jelenti a döntést a Kelet és Nyugat között, emlékeztethet azokra a mélyen rejtőző ellentétekre, amelyek a nemzeti politizálás egyes oldalait annyira szembe állítják egymással. Bővebb szavú magyarázkodás helyett elég csak az István a király című rockoperára gondolni.

Egy ezer éves történet aktuálissá válhatott a pártállami rezsim végóráiban, éppen úgy, mint a mai időkben. Talán azért, mert olyan alapeleme a magyar emlékezetnek, amelynek jelentésével, vagy jelentései-vel mindenki tisztában van.

És itt talán arra sem fölösleges emlékeztetni, hogy a Szent Korona milyen utat járt be az időkben és a nemzeti emlékezetben. Vizsgálat tárgya annak minden mikroszkopikus eleme. Vitatják eredetét a pártusokig visszamenően. Tartják azt a magyar állameszme legfőbb foglatának. Ugyanakkor még nem is olyan régen izléstelen csúfolódás tárgya is lehetett. Miközben a nemzeti közvélemény emelkedett lélekkel nyugtázza, hogy mára ott foglal helyet, ahol lennie kell, egy olyan koronát formázó kupola alatt, amely a nemzeti léleknek is otthonául kínálkozik.

Nézzük meg magyar pénzeinket, kiket ábrázolnak. Nézzük meg, a szobrokat, amelyek mellett, naponta elsétálhatunk, de emlékezhetünk népdalainkra, zenénkre, virágzimbólumainkra, legendásokká lett sporthőseinkre, tájakra és városnevekre, utcatábláinkra történelmi mártírjaink nevével.

Augusztus 20-án kerül sor a Sándor palotában a Magyar Szent István-rend átadására, amelyet a 18. században alapítottak, – ’46-ban megszüntették – majd 2011-ben újraalapították. 2013-ban ezt Egerszegi Krisztina, egy nemzet Egérkéje és a kiemelkedő munkát végzett közgazdász Lámfalussy Sándor kapta, idén 2014-ben Kertész Imre Nobel díjas író és Rubik Ernő feltaláló.

S ha már étel Szent István napja... A kenyér, a magyar közember legfontosabb eledele, és ezért a legün-

nepibb eledele is. Amelynek megtörése a legünnepibb áhítat. „A kenyér a legnagyobb ünnepi szerzés” – mondja a Kolozsvárról származó nagy írónk Szilágyi (a másik nagy) István. A kenyér, amely új kenyérként hosszú ideje részese az augusztusi hagyományoknak, az utóbbi időkben új rituális jelentőséget is kezd kapni. Különböző honi tájak és helységek öröltetik egybe a maguk búzáját, hogy az így készült közös lisztből a nemzet kenyere sülhessen meg, amely lesz ünnepi ajándék árva erdélyi gyermekeknek, és úrasztala ajándéka azok számára, akik hisznek még az ilyesmiben. Mondhatnám azt is, hogy mindkettő lehet ilyen értelemben magyar nemzeti kód.

De hát végtére is – tegyem fel az egyáltalán nem szónoki kérdést – beszélhetünk-e mi magyarok, otthoniak és az anyaországtól messzebb élők nemzeti kódról? Mi szükség van arra, hogy jelképeket teremtsünk és jelképeket dekódoljunk?

Az én értelmezésemben a nemzeti kód, azoknak az ismereteknek az összessége, amelyek nélkülözhetetlenek a nemzeti önismerethez, amellyel a nemzetlét megfogalmazhatja önmagát. Önmaga másságát, ami jó esetben és békeidőkben nem elkülönít másoktól, hanem amelynek jegyében mi magunk, jobban megismerhetjük önmagunkat, amelyeknek alapján megfogalmazhatjuk igényeinket a nemzetek különbözőségében. Az ismeret szó ebben a meghatározásban nem jelentheti feltétlenül a tudományosan igazolható tényeket. A nemzeti kód részei: a nagy közösségi legendák, a hősök történetei, az eredetmondák és mások. És ez nem csak nálunk, magyaroknál, a magyar-hun Attila és Csaba mitológia, nem kevés hasonlóságot mutat pl. a germán Barbarossa legendáriummal. A nemzeti kód egyszerű válasz arra kérdésre, hogy kik és mik vagyunk, mi magyarok. Jól tudjuk, hogy ez a sokszor kirozó kérdés akkor kerül a gondolkodás középpontjába, amikor egy nemezt, jelen esetben, a mi nemzetünk fenyegetettnek érzi magát. Főleg akkor, amikor ez a fenyegetettség állandósul a nemzeti öntudatban. Mert szoronghatunk a külső veszélyektől és a pusztulás belső jeleitől egyaránt. Féltünk, mert van tapasztalatunk elég, a külvilág fegyvereitől és gyilkos szavaitól, de a széthúzás indulataitól és a közöny észrevétlenül ható ragályától is.

Sokan vélhettük-véltük, hogy Európa és mögötte az egész Glóbusz – negyedszázados nagy szellemi, kulturális, politikai, sőt sokhelyütt földrajzi átrendeződése során, csökken majd az aktualitása a nemzeti önazonossággal járó merengésnek. És lám, napjainkban éppen ennek az ellenkezőjét tapasztaljuk. A globalitás erői szinte kényszerítik a magukat kiszolgáltatott népeket, vallási és kulturális közösségeket, hogy megfogalmazzák önmagukat, és ezeket elfogadtassák a nemzetközi nyilvánossággal. Forduljunk illusztrációért egy nagyon egyszerű példához a filmhez, amely művészet is és üzlet is egyben. Észrevétlenül jutottunk

el oda, hogy az amerikai film már egy jó ideje globalizálja a világot. Sőt, az ízlést és az erkölcsöt egyaránt. Ma egy budapesti, egy shanghai-i, egy stockholmi vagy moszkvai néző sokkal jobban ismeri az Los Angeles-i, a San-Francisco-i, vagy bostoni utcák életét, mint azt, ami elé tárul, ha kinéz az ablakon. Ma már többet tudunk az őszi hálaadási pulykáról, mint a nagypénteki böjtről. Míg korábban Csehországot, a cseh mentalitást Menzel filmjeiből tanultuk meg kedvelni, Rómát a Fellini film-mitológiákból, az orosz világot Tarkovszkij Rubljovjából, vagy a Háború és béke filmeposzából. Közben meg reménykedtünk, hogy a nagyvilág is elhiszi, hogy a Jancsó filmje a Szegénylegények nemcsak a mindenkori kisember kiszolgáltatottságának művészi foglalatja, hanem üzenet a magyarság helytállásáról a legnyomorúságosabb vereségekben 1526, 1849, 1918, 1956 – és azután.

Egységes és magabiztos szellemiség, csak egységes és magabiztos történelemre épülhet. Aki járt Londonban, az lenyűgözve állhatott meg a Westminster székesegyházban. Ez a moccanatlan hely ahol Hódító Vilmos óta minden brit uralkodót megkoronáztak, ha egyáltalán megkoronáztak, több mint egy ezredéve. Itt nyugszik a teljes angol múlt. Igaz, Hódító Vilmos óta idegen hadak nem léptek a brit szigetekre. Hol van a magyar Westminster Abbey? Ha van ilyen egyáltalán. És van, ami számunkra nem egy moccanatlan hely térben és időben, mint az angoloknak, hanem másképp van ez bennünk. Ott van, emlékeinkben, a belénk kódolt ismeretekben. Versekben, amelyet nemzeti imádságként tartunk számon, történelmi drámáink jeleneteiben. Németh Lászlótól Illyés Gyuláig. Petőfi a segesvári harcmezőn, Zrínyi kivont karddal a vár kapujában, vagy ott az aradi bitósoron. Tereinkben a kultuszaink színterén: a Szent István téren a bazilika előtt, a Hősök terén, a Szécsényi téren, az Örs vezér téren... És ott vannak történelmi legendás tájainkon, Vereckén, a Rákos mezején, a Tokaji hegyen, ahonnan

Árpád birtokba vette a Kárpátok koszorúzza csodaföldet. És ott van Mohácsnál is. A gyásztéren. És ott van Trianonnál, amely Örök hivatkozása a széthúzásnak, ha Trianonról van szó.

„Nekünk Mohács kell” – írja Ady, akinek életműve szinte katalógusa a magyar jelképvilágnak. Ottlik Géza, a másik nagy írónk, arról beszél, hogy a vereségeink, mintha fontosabbak lettek volna, mint ritka diadalaink, mert ezeket valahogy jobban a magunkénak érezzük. És való igaz, hogy egy zenei meg egy festészeti példát idézve – Székely Bertalan festménye Mohácsról, Kodálynak erre a korra, a reformáció századára hivatkozó Psalmus Hungaricus, valahogy sokkal közelebb áll hozzánk, mint Benczúr Gyula diadalittas táblaképe Buda visszafoglalásáról, és Kodálynak Budavári Te Deumja. Tragikumtudat és kedélyesség, ezek az érzelmek színezik át a magyar nemzeti hagyományok sugárzó jelzéseit. Önostorozás és szalmaláng, víg anekdoták, csikósok és bujdosók, Bolond Istók, Pató Pál, Toldi, Hány János meg a többiek, a végzet sötétje az omladozó erdélyi kastélyok romjai között. A Pártiumtól belső Erdélyig egyaránt. És a szent jobb az ünnepi körmenet élén. És a kérdés: Hol nyugszik Árpád, Attila és Mátyás? És a magyar földi tájüzenő jelképei: a szőlő, a paprika, a tulipán, a költöző és visszatérő gólya, fecske, daru, meg a többi, meg a többi. És az örök magyar sóvárgás Európa után. A kisnemzeti magány. A nyelvében is kiszorított nemzet, amely azért tudja, hogy az egész világ délben nekünk harangozik, hogy mi voltunk a kereszténység védőbástyája, hogy tőlünk kapta Európa a huszárt, hogy 1956-ban mi adtunk példát az egész nagyvilágnak abból, mi is az önfeláldozó szabadságvágy, azaz a magyar kurázszi, hogy innen ment a nagyvilágba Liszt Ferenc, meg Bartók Béla...Igen erről a földről, amelyen „annyiszor de annyiszor, de annyiszor...”

Kászoni Kövendi József

Két év együttműködés

2014. június 28-án lezárult egy szakasz a Magyar Unitárius Egyház életében. A 2012-ben elfogadott egyházi alapokmányok első nagyobb horderejű módosítása befejeződött, és elfogadtunk további új szabályzatokat. Együtt lezárult az egyesülés utáni első két év.

A 2014-es nyári Főtanácsi ülés lezárásakor nem éreztem ugyanazt a felemelő érzést és boldogságot, mint 2012-ben, ami egyrészt természetes, hiszen a 2012-es év egy történelmi esemény volt, ugyanakkor ez arra készítet, gondoljam át

az eseményeket, összegezzem saját tapasztalataimat, mint Jogügyi Bizottsági és Főtanácsi tag.

Egy kis szomorúsággal, mégis több bölcsességgel utaztam otthonról, szülővárosomból, Kolozsvárról haza, Budapestre. Sok minden nem úgy alakult, ahogyan szeretnénk volna, mégis azt kell mondanom, hogy a két év mérlege pozitív, jó irányba léptünk, nincs okunk csalódottságot érezni. A Jogügyi Bizottság tagjaként sok kellemes percet töltöttem kollégáimmal, akiknek nagyra be-

Dr. Mihály Noémi Klára
(Márkó László felvétele)

csülöm a munkáját. Sok szorongás is kísért utazásaimon, mert jócskán jutott egyházpolitikai kérdés is a szakmai bizottság elé, és gyakran azt éreztem, hogy a hatalmi harcok eszközének kívánják egyházi előjáróink a jogot felhasználni.

Érdekes volt küzdeni és meg nem hallgattatni, majd kellemesen csalódní: a felvetett kérdést, ha nem is az én javaslatomra, de mégis megoldotta a Főtanács. Több alkalommal próbáltam meggyőzni férfi kollégáimat, hogy fogalmazunk meg egyenlő feltételeket a férfi és női nyugdíjba vonulási kötelezettség vagy továbbfoglalkoztatási lehetőség terén, de nem jártam sikerrel. A 2014. június 27-i főtanács ülésen ugyanezt a kérdést felvetették más hasonló gondolkodású tanácsstagok. Érdekes volt látni, hogy ugyanaz, ami tőlem elfogadhatatlan volt, a helyszínen többségi támogatást kapott. Az eredmény pedig egy nagyszerű szabályzat lett, így teljesen közömbös, hogy kinek a kezdeményezése talált meghallgatásra.

Hasonlóképpen felvetettem Nagy Zsigmond kollégámmal együtt, hogy a lelkeszi szabályzat tervezetében szereplő alkalmassági vizsga szubjektív eljáráshoz vezethet, nem szerencsés javaslat. Ugyanezt megfogalmazta az egyházkerület elnöksége is azzal kiegészítve, hogy amennyiben az egyház vezetőinek többsége az intézmény bevezetését mégis szükségesnek látná, legalább fogalmazzon meg minimális garanciákat arra, hogy nem egy szubjektív testület, hanem megfelelő felkészültséggel rendelkező szakemberek végezhesenek alkalmassági vizsgálatot. A Főtanács tagjainak többsége a kérdést mérlegelte, bár nem az egyházkerület illetve jogügyi bizottsági tagok javaslata, hanem az ULOSZ és sok helyszíni javaslat alapján. De talán nekünk is volt szerepünk abban, hogy felhívjuk a döntéshozók figyelmét a kérdésre.

A fenti két esetet csupán azért emelem ki, hogy emlékeztessenem erdélyi testvéreimet: lehet, hogy mégsem annyira eltérő a gondolkodásunk, és nyitottabbnak kell

lennünk egymás iránt, meg kell próbálnunk felülkerekedni előítéleteinken. És nem utolsó sorban tartuk szem előtt, hogy a párbeszédben mindkét félnek van teendője. Számomra további tanulság: el kell gondolkodnom azon, vajon hogyan kell változtatnom a kommunikáción, hogy eredményesebb legyen a párbeszéd, és meghallgatassak.

Néhány keserű pillanatot is átéltem az egyházkerület előjáróival együtt, amikor felvetéseinket az EKT és elnökségi tagjainak többsége át sem gondolta, azokat komolyabb megfontolás és megvitatás nélkül utasította el. Hatalmas ellenállásba ütközött például mind az én, mind az egyházkerület elnökségének felvetése arról, hogy a lelkeszi kinevezéseket, áthelyezéseket Magyarországon a püspöki helynőknek kell gyakorolnia. 2012 óta szinte alig volt olyan témakör, amely ennyi ideges, az egyház jövőjéért aggódó felszólalást eredményezett volna. Mi több, a felvetést még Kovács István közgyigazgató úr főtanácsai jelentése is megemlíti, mintha az indítványozás már önmagában az egyház törvényessége ellen vétene. Megjegyzem, pontosan beidézte az egyházkerület elnöksége indítványainak jogalapját az Alaptörvényből és a Szervezeti és Működési Szabályzatból, tehát ennek tükrében a közgyigazgatói jelentésben igen erős fogalmazás az indítványozással elkövetett „jogtiprás”. A felszólalók bele sem gondoltak a hirtelen indulat hevében, hogy a magyarországi egyházközösségekben tevékenykedő lelkesz alkalmazója az egyházkerület, ezért jogviták esetében nem a Püspöki Hivatal képviseli a Magyar Unitárius Egyházat, hanem a Püspöki Helynök képviseli az Egyházkerületet, mint Magyarországon bejegyzett önálló egyházat. Ez a gyakorlatban így van, akár elfogadja az EKT vagy a Főtanács a javaslatot, akár nem. A sajátos jogállás tehát néhány speciális esetben óhatatlanul felülírja az egyébként eszméjében mindenki által elismert egységet.

Azt is érdekes volt átélni, hogy egy közösség, amely országán

belül nemzeti kisebbségként él, amikor egyházi közösségében többségben van, hajlamos megfélekedezni arról, hogy a kisebbségnek lehetnek sajátos szükségletei ahhoz, hogy életben maradjon nem csupán egyházán belül, hanem saját országában is. A sajátosságból adódó különbségeket nem szabad figyelmen kívül hagyni. Úgy is tudunk egyként működni, hogy megőrizzük sajátosságainkat.

Az egységben létezhet autonómia, ezt ki is mondtuk az Alaptörvény 52§-ban. Az egyesüléssel a határok nem változtak, a két külön ország jogrendje és adminisztratív felépítése a hasonlatosságok ellenére egymástól eltérő. A másság felismerése és elfogadása erősíti az egységet, mivel az egység értelemszerűen összetartást jelent, de semmi esetre sem zárja ki a különbözőséget és nem válhat minden erőszakkal egyformává. Az unitárius vallást gyakorlók éppen a többféleséget és annak elfogadását hirdetik.

Az előbbi mondatok negatív ki csengését szeretném ellensúlyozni azzal, hogy kiemelem: sok esetben meghallgatásra találtak a sajátos jogállásból adódó külön szabályozási igények. Ez igazolja azt a korábbi megállapításomat, hogy szinte minden a kommunikáción, a köztünk erősödő együttműködésen, párbeszédén múlik. Éppen ezért van kiemelkedően nagy felelőssége a vezető szerepet betöltő egyházi képviselőknek, hiszen a vélemények kialakításában tekintélyüknél fogva nagy szerepük lehet.

Lezárult a szabályzat-alkotási folyamat, ezzel együtt nyugvópontra került néhány vitaindító kérdéskör. Az egyház vezetőin múlik, hogyan erősödik a párbeszéd az újraegyesült egyházrészek között és miben nyilvánul meg az egyháztag szempontjából az egység. Ideje lenne arról is beszélni, hogy mi a püspök és a püspöki helynök szerepe a Magyar Állammal folytatott párbeszédben. A jelen pillanatban a püspöki helynök és a Magyarországi Egyházkerület vezetősége talán még arról sem tud,

mikor milyen erdélyi egyházi képviselő jár Budapesten, kivel és milyen ügyben tárgyal, holott egy jó együttműködéshez erről is párbeszédet kell folytatni, hiszen csak így tudjuk erősíteni együtt közös egyházunkat.

Ha nincs együttműködés, ezzel ártunk a magyarországi közönségnek, bizonytalanná válhat a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének, mint önállóan nyilvántartott magyarországi egyháznak a státusa, és egyúttal közvetve ártunk a Magyar

Unitárius Egyháznak, hiszen ahelyett, hogy egy erős és az újraegyesülés által határokat átlépő egységes magyar egyház képét mutatnánk, egy bizonytalan lábakon álló, törékeny egység látszatát keltjük. Ha még előttünk sem világos az egyházrészek vezetői közötti kapcsolat, nem várhatjuk el a magyarországi állami szervektől, egyházpolitikai képviselőktől, hogy értsék, hogyan is kell viszonyulniuk a Magyarországon egyedi módon újraegyesült egyházhoz. A helyi közösség képviselői és az

egyetemes egyház vezetőinek együttműködése szükségszerű, és ez egyáltalán nem „kétfejűség”, a baráti beszélgetéseken hallott szóhasználatával élve, hanem éppen ellenkezőleg, a közös fellépés által erőt mutat, azt az erőt, mely mögött egy komoly közös múlttal bíró keresztény közösség áll. Az egység érdekében mindkét részből van teendő, de türelemmel, toleranciával, empátiával és főként munkával elérhetjük közös céljainkat.

Dr. Mihály Noémi Klára

Egyházi Főtanács 2014. június 27-28.

Püspöki helynökként, az idén először vettem részt a Főtanács munkálatain, mivel a tavalyi Főtanács ideje alatt külföldön voltam. Ezért volt – és sok más egyéb ott megélt tapasztalat miatt – *érdekes*, időnként *szubjektív*, néha meg *elkeserítő* az ott töltött több mint másfél nap.

Érdekes volt látni azt, hogy hogyan gyülekeznek a Főtanács tagjai Erdélyország különböző részéről, az egyházkerületek mindenikéből, azon „*hivatalosak és választottak*”, akik tagjai 2014-ben egyházunk egyik legfontosabb törvényhozó grémiumának. Ahogy mondani szokás, az már csak a hab volt a tortán, ahogy az egyházkerület is megjelent a munkálatokon és hozzáadta magát az ott megjelent tagsághoz, annak érdekében, hogy munka megkezdődhessen és kvórum létrejöhessen. (Itt mondok köszönetet a Főtanács választott lelkészi képviselőinek, hogy hiánytalanul jelentek meg Kolozsváron. Sajnos a világiak nem tettek ki ez alkalomból úgy magukért, mint ahogy tehetek volna. Tisztelet a kivételnek!) Az már egy más kérdés, hogy a jelenlevők 10-12%-a soha nem volt a helyén (értsd a gyűlésteremben), aminek következtében könnyű kitalálni, hogy a munkálatok ideje alatt, nem mindig lehetett szavazatképes a Főtanács, ha egyszerre ennyi ember nem volt a teremben, csak annak közelében, a folyosókon meg a környező irodahelyiségekben. Egyszóval, ezen a téren van még tennivalónk a jövőben, ha komolyan akarjuk venni önmagunkat és az intézményünk fontosságát. Jó volna tudomásul venni mindenkinek, hogy ez nem sétagalopp, ahonnan akkor távozzunk és akkor megyünk vissza, amikor kedvünk tartja.

Szubjektív abból a szempontból volt a gyűlés – legalábbis az én nézetemből –, hogy a munkálatok megkezdését követően és a megalakulás után, a gyűlés

Pillanatkép a Főtanács munkájáról
(Márkó László felvétele)

hangulatát is úgy befolyásolták egyesek, ahogy arra már előzőleg otthon, indulás előtt felkészültek. Hozzászólásaik, közbeszólásaik, véleményük többnyire indulatból eredtek, ezért sem lehettek tárgyyszerűek és a szubjektív jelleget viselték magukon. A Főtanácson jelenlevők – akár hozzá szóltak, akár csak egymás között cseréltek véleményt egymás felé fordulva –, megállapíthatták: nem nőtt fel a mi nemzedékünk arra a kíváncsatos párbeszédre, amely toleranciára épül, és abból indul ki, hogy jó lenne egymás véleményét rendre meghallgatni, mert amit egyszerre mondunk el, az lehet ugyan hangos, de sok értelme nincs.

Az első nap délutánjának második felétől egészen a késő esti órákig végül is elvégezhetjük az érdemi munkát.

A *szomorú* tapasztalatokat a második nap délelőtti időszaka jelentette számomra. A gyűlésen folytonos volt a belebeszélés, a hangoskodó közbeszólás, az akkor is elmondom véleményemet, ha szót nem kapok. Egyszerűen érthetetlen volt, hogy miért nem vonták meg a szót attól, aki így akart magának priviligiumot arra, hogy szócsöve legyen saját következtetlenség hangulatot előidéző magánvéleményének.

Nem volt könnyű helyzetben a levezető elnök és nem volt irigylésre méltó a helyzete, amikor lelkész kollegáját kellett volna fegyelmeznie, hogy állítsa le magát. Sajnos, a gyűlés másnapján az ebéd után a gyűlést folytatni már nem volt lehetőségünk, annak ellenére, hogy többen visszamentünk a gyűlésterembe, mivel a kvórum már nem volt meg.

Mielőtt azonban én magam is sokat tévelyegnék a magam szubjektívizmusának útján, inkább álljon itt az alábbiakban az a beszámoló, amit az Egyházkerület ismertetni szeretne az UNÉL olvasóival.

Kászoni Kövendi József

A Főtanács 2014. június 27-28-i munkájának áttekintése a MUEME javaslatok szempontjából

A 2012 júniusában tartott első közös Főtanács óta folyamatosan felmerült a már megalkotott egyházi szabályok módosításának az igénye. Az EKT úgy határozott, hogy a Szervezeti és Működési Szabályzaton (továbbiakban SzMSz) csak a feltétlenül szükséges formai módosítások elvégzését javasolja a Főtanácsnak, egyéb komolyabb tartalmi módosításokra 2014-ben csak különösen indokolt esetben kerüljön sor.

Az SzMSz módosítása mellett rendkívül fontos volt néhány hiányzó, vagy elavult szabályzat megalkotása: a Nyugdíjintézet szervezeti és működési szabályzata, Ülés-szabályzat, Fegyelmi szabályzat és a Magyar Unitárius Egyház lelkészeinek képesítéséről, választásáról és kinevezéséről szóló szabályzat. A jogszabályok megalkotásával és módosításával több bizottság foglalkozott, illetve a jogszabályalkotás és módosítás az EKT és az EKT Elnökség több ülésének a napirendjén szerepelt.

Az alábbi összegzés nem teljes körű, csak néhány fontosabb javaslatot közlünk a hívek tájékoztatása érdekében, a teljesség igénye nélkül.

Az SzMSz-t illetően az egyházkerület fő célja az volt, hogy kiküszöbölje az esetleges hátrányokat eredményező

tartalmakat, és a helyi sajátosságokat érvényesítse. Megjegyezzük, hogy az az alaptörekvés, hogy csak formai módosításokra kerüljön sor, nem feltétlenül érvényesült. Maga a jogalkotási folyamat néha nehezen áttekinthető volt, első sorban a rengeteg javaslatra, észrevételre tekintettel.

Az ú.n. lelkészi szabályzat teljesen új. E jogszabályt illetően az egyházkerületi képviselőknek több észrevétele volt, első sorban a helyi sajátosságokra tekintettel.

Számos módosító javaslattól a Főtanács ülésén a MUEME által delegált főtanácsi tagok elálltak, figyelembe véve egyrészt a Főtanács rendelkezésére álló időkeretet, másrészt azt, hogy az erdélyi egyházrészről nem sikerült néhány javaslat lényegét a viták során elfogadtatni, megértetni. Amikor ezt a döntést hoztuk, mérlegeltük azt is, hogy célszerű a jelenlegi kompromisszumokkal a hosszú távú együttműködést erősíteni. Bízunk abban, hogy a jövőben sikerül megértetni az eltérésekből adódó sajátos szabályozási igényeket anélkül, hogy az egység elleni fellépés érzését keltenénk.

SZMSZ módosító javaslatok

Érintett paragrafus száma és módosító javaslat indoka	2012-ben hatályba lépett SzMSz szöveg vagy az ú.n. Jogszabály Alkotó Bizottság módosító javaslat tartalma	MUEME javaslat	Javaslat sorsa
164. § (2). Megjegyzés: Az egyházkerület 164 §-ba a vétőjog beiktatását javasolta egy új, 2. bekezdés formájában.		Az egyházkerület egyetemes egyházon belüli sajátos jogállásának megváltoztatása, továbbá az egyházkerületnek a főhatósági testületekben való képviseletét rögzítő előírások módosítása kizárólag az egyházkerületi közgyűlés előzetes jóváhagyásával lehetséges.	Elfogadva - az EKT elnökség tagjaival konszenzusban módosított - MUEME javaslat szerint, több egyeztetést követően.
203. § (1). Megjegyzés: Az egyházkerületnek az EKT-ban való megfelelő képviselete érdekében tett javaslat, mely egyúttal kiiktatja a megkülönböztetést az egyházkörök és egyházkerület között.	Az EKT tagjai: (1) Hivatalból: püspök, főgondnokok, főjegyző, közügyigazgató, püspöki helynök; az erdélyi egyházkörök esperesei és egy-egy világi képviselője (...).	(1) Hivatalból: püspök, főgondnokok, főjegyző, közügyigazgató, püspöki helynök; az erdélyi egyházkörök esperesei és egy-egy világi képviselője (...).	Elfogadva, MUEME javaslat szerint, több egyeztetést követően. Az egyházkerület javaslatáról az EKT 2012. december 7-én tartott ülésén szavazott, és a javaslatot határozatával elfogadta.
13. §. Magyarországon az egyház-község területi hatásköre tovább terjeszkedik az adott település határain; az ország teljes területe felosztásra került, meghatározva, hogy mely egyházközséghez milyen terület tartozik. Tehát nincs olyan település, mely ne tartozna valamely településhez.	Minden unitárius személy köteles tagja lenni a lakóhelyén szervezett egyházközségnek, annak hiányában pedig egy szabadon választott egyházközségnek.	„(...) a lakóhelyén szervezett vagy a lakóhelye szerint illetékes egyházközségnek.”	Elfogadva.

Érintett paragrafus száma és módosító javaslat indoka	2012-ben hatályba lépett SzMSz szöveg vagy az ú.n. Jogszabály Alkotó Bizottság módosító javaslat tartalma	MUEME javaslat	Javaslat sorsa
21. §. A jogszabályok módosításában közreműködő erdélyi egyházi képviselők a 21. § kiegészítéseként egy kivétel beiktatását javasolta. Az egyházkerület a módosító indítvánnyal nem ért egyet. Indoklás: nincs tisztázva, hogy ki minősíti (dönti el), hogy mi számít kivételnek, és milyen beadvány tartozik közvetlenül a főhatóság jogkörébe, továbbá nincs erre vonatkozó részletes szabályozás.	Az egyházi főhatóságokhoz intézett egyházközi vagy egyéni beadványok és hivatalos iratok felterjesztése szolgálati úton történik, egyházközi véleményezéssel. Amennyiben nem szolgálati úton kerülne sor a felterjesztésre, azok érdemleges tárgyalás előtt megküldetnek az egyházközi tanács elnökségének véleményezésre, illetékesség szerinti ügyekben pedig az intézkedésre jogosult egyházközi hatóságnak, kormányzó szervnek vagy hivatalnak. Kivételt képeznek azok az esetek, amikor az egyházközi tisztségviselők, tisztségviselők személyes érintettsége nyilvánvaló, s megkerülésük éppen ez által indokolt. <i>Ügyszintén kivételnek számítanak azok a beadványok, amelyek tárgya közvetlenül főhatósági ügykörbe tartozik. Ilyen esetekben a beadványokat véleményeztetni kell a szakmailag illetékes főhatósági szintű bizottsággal.</i>	A kiemelt, beiktatott szövegrész mellőzése.	Elutasítva.
166. §. Az egyházkerületben nem csak rendes munkaszerződéssel foglalkoztatott lelkészek kerülnek foglalkoztatásra, ezért a sajátos jogállás miatt indokolt a kiemelt szövegrész beiktatása.		Az egyházkerületi közgyűléssel kapcsolatos sajátosságok: (1) (...) Tagjai: a) Hivatalból: püspöki helynök, egyházkerületi főgondnok, egyházkerületi felügyelőgondnok, egyházkerületi jegyző, egyházkerületi közügyigazgató, egyházkerületi főszámvevő, az egyházkerület gyülekezeti lelkészei és segédlelkészei, az egyházkerület területén sajátos munkakörben szolgáló lelkészek és az átmeneti megbízatású lelkészek, továbbá minden anya-, társ-, leányegyházközség és szórványegyházközség gondnoka, valamint az egyháztársadalmi szervezetek egyházkerületi tagozatainak egy-egy képviselője.	Elfogadva.
181. §, 183. §, 191. §, 194. §, 203. §, 206. §, 215. §. Az egyházkerület tiltakozott minden olyan módosító javaslat ellen, amely az egyházkerületi eljáróknak az egyesüléskor elfogadott státusát csorbitja.	A javaslat pontosítja, hogy a 181., 191., 203. és 215. §-ban a „főgondnok” csak a két erdélyi főgondnokra vonatkozik. A 183., 194. és 206. §-ban a Zsinat, Főtanács és EKT üléseken a társelnöki tisztség ellátására első sorban az erdélyi főgondnokok jogosultak, míg az egyházkerületi főgondnok csak ezek, valamint a közügyigazgató távollétében látja el a társelnöki vagy helyettesítési funkciót.	Az egyházkerület érve szerint az egyházkerület, annak ellenére, hogy az egyesülés következtében egyházzójogilag beleolvadt az egyetemes egyházba, és középfokú egyházi szervvé vált, a két állam sajátos jogszabályai alapján külön egyházként működik továbbra is. Az egyházkerület tehát két önálló képviselővel rendelkezik Magyarországon, a püspöki helynök és a főgondnok. E tisztségeket csorbitja a javaslat.	Az egyházkerület észrevételeit figyelmen kívül hagyva az erdélyi módosító javaslatot a Főtanács elfogadta.

A lelkészek képzéséről, választásáról és kinevezéséről szóló szabályzat

Tervezet	Megjegyzés	MUEME észrevétel, javaslat	Javaslat sorsa
1. §. A Magyar Unitárius Egyházban (a továbbiakban: Egyház) lelkész csak az lehet, aki lelkészi képesítéssel rendelkezik. A lelkészi képesítés megszerzésének kötelező részei: a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara (a továbbiakban: PTI Unitárius Kara) általi alapképzést lezáró licenciátusi vizsga, a PTI Unitárius Karán a mesteri fokozat megszerzése, majd az Egyház keretében teljesített egyéves gyakorló segédlelkészi szolgálatot követő lelkészképesítő záróvizsga.	Magyarországon tevékenyked-(het)nek olyan, a jelen jogszabály hatályba lépése előtt kinevezett lelkészek, akiknek a MUE a képesítését elfogadta, de mely képzés nem feltétlenül követte a kolozsvári Teológiai Intézet jelen szabályzatban rögzített eljárási rendjét. E lelkészek kinevezésével a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete a képesítését elismerte.	Mindazon lelkészek, akik Magyarországon kinevezés alapján a jelen szabályzat hatályba lépése előtt lelkészként tevékenykedtek, a jelen szabályzat 1§ szerinti képesítési követelményekkel rendelkező lelkészeknek minősülnek.	Az EKT és a Főtanács tagjainak többsége a javaslatot szükségtennek tartotta. Ugyanakkor beiktatták a következő rendelkezést: 52. § Jelen szabályzat 2014. június 28-án lép hatályba a Főtanács általi elfogadásával, és előírásainak nincs visszamenőleges hatálya.
6. § (4). Teológiai tanár: lelkészképesítő oklevéllel rendelkezik, a PTI Unitárius Karán oktat.	A MUEME túl szűknek tartotta a teológiai tanár fogalmának meghatározását.	Lelkészi végzettségű teológiai tanárnak minősül az, aki lelkészképesítő oklevéllel rendelkezik és unitárius felsőoktatási intézményben oktat.	Javaslat elutasítva.
9. § (1). A lelkészi képesítés alapján alkalmazott egyházi személyek alapfokú szolgálati alkalmasságának vizsgálatáról különálló szabályzat rendelkezik, amelyet az EKT léptet hatályba.	A tervezet szerint az alapfokú szolgálati alkalmasság fokmérője az adott egyházi munkakör betöltéséhez nélkülözhetetlen (minimális) egészségi állapot, szolgálati képesség és közösségi együttműködési készség.	A MUEME képviselői szerint az alkalmassági vizsga bevezetése szubjektív eljáráshoz vezethet. Amennyiben mégis ragaszkodik a MUE a vizsgálatához, célszerű az alkalmassági vizsgálatról szóló szabályzatban rendelkezni a vizsgálatot végző szervről, mely kizárólag megfelelő szakmai (orvosi, pszichiátriai és pszichológiai) képesítéssel és intézményi kerettel rendelkező testület lehet, kiegészülve az egyházi tanácsadó személlyel.	A Főtanács elvetette az alkalmassági vizsgálat bevezetésének tervezetét (teljes 9. §).
16. §. (újraszámozás miatt jelenleg 15. §): (2) Azok a lelkészi képesítéssel rendelkező személyek, akiknek megszűnt a 6. cikkely szerinti lelkészi jogállása, az EKT Elnökségétől kérelmezhetik jogosultságuk visszaszerzését lelkészi állás betöltésére. Az Elnökség a kérésről tizenöt napon belül határoz.	Az egyházkerület a sajátos jogállásra, az Alaptörvény 52. §-ra valamint az SzMSz 167. § (5) c. pontjára hivatkozással tett kiegészítő javaslatot.	MUEME kérte egy (3) bekezdés beiktatását: Azok a lelkészi képesítéssel rendelkező személyek, akinek megszűnt a lelkészi állásuk, lelkészi állás betöltésére való jogosultságuk visszaszerzését a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete Képviselő Tanácsa (EKKT) Elnökségétől kérelmezhetik. Az EKKT Elnöksége a kérelem kézhezvételétől számított 15 napon belül határoz.	Módosított formában került elfogadásra: (3) Azok a lelkészi képesítéssel rendelkező személyek, akiknek megszűnt a lelkészi jogállásuk, egyházkerületi lelkészi állás betöltésére való jogosultságuk visszaszerzését a Magyarországi Egyházkerület Képviselő Tanácsának elnökségétől kérelmezhetik. Az egyházkerületi képviselők tanácsának elnökség a kérelem kézhezvételétől számított tizenöt napon belül az EKT Elnökség elé terjeszti javaslatát.
	A MUEME képviselői, hivatkozással az Alaptörvény 32. § (6), 52. §-ra, valamint az SzMSz 163. (1) és 167. § (5) c. pontjára, a püspök lelkészi kinevezésekkel kapcsolatos jogkörét a püspöki helynök jogkörébe kívánta utalni.	Ahol a jelen szabályzat a püspök hatáskörére utal, ott a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete esetében a püspök jogkörét a püspöki helynök gyakorolja.	A záró rendelkezések közé beiktatva: 50. § Ahol a jelen szabályzat a püspök munkaadói jogkörére utal, ott a Magyarországi Egyházkerület esetében a püspök munkaadói jogkörét a püspöki helynök gyakorolja. Az egyházkerületet érintő kinevezéseket a püspök a püspöki helynökkel egyetértésben végzi.

Tervezet	Megjegyzés	MUEME észrevétel, javaslat	Javaslat sorsa
17. §. A beszolgáló lelkészek adott gyülekezetbeli szolgálatuk befejezésétől számított egy éven belül nem pályázhatnak, illetve nem hívhatók meg ugyanannak a lelkészi állásnak a betöltésére.	A MUEME képviselői szerint egyrészt nem világos a beszolgáló lelkész fogalma, másrészt a lelkészhiányra tekintettel indokolatlan korlátozás.	A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete e paragrafus törlését javasolta.	Javaslat elutasítva.

Fegyelmi szabályzat

Tervezet	Megjegyzés	MUEME észrevétel, javaslat	Javaslat sorsa
7. § (2). Az egyházi javadalom csökkentése legfeljebb hat hónapra, 5% és 50% közötti mértékben.	A lelkészek megélhetését és a magyarországi jogszabályokat figyelembe véve javasoltuk a büntetés felső határának mérséklését és a büntetési tétel módosítását.	MUEME javaslat: 7. § (2). Pénzbírság, melynek mértéke 5-15%, és mely összeg tekintetében a munkáltató egyházkerület beszámításra jogosult. Ezt a rendelkezést minden munkaszerződésnek tartalmaznia kell.	A pénzbírság fogalmának beiktatását a Főtanács elfogadta, a büntetési tétel felső határának mérséklését 15%-ra, elvetette.
		15. §-ból a püspöki helynök és főgondnok fegyelmi ügyének tárgyalását törlésre javasoltuk.	Javaslat elvetve.
15. §. A Középfokú (Főtanács) Fegyelmi Biróság összetétele.	Az eredeti javaslat szerint a középfokú fegyelmi bíróság kizárólag a Főtanács által választott tagokból állt volna, így magyarországi ügy tárgyalásakor nem lett volna automatikusan garantált a magyarországi tag részvétele e bíróságon.	A MUEME Közgyűlése 3 póttagot választ a Középfokú bíróságba. A magyarországi személlyel szemben folytatott eljárásban a Középfokú Fegyelmi Biróság tanácsának összetétele e három póttagból és a Középfokú Fegyelmi Biróság által rendes tagjai köréből titkos szavazással kijelölt 2 további tagból áll.	A javaslatot a következő módosított formában fogadta el a Főtanács: (3) Az egyházkerület közgyűlése két póttagot választ a Középfokú Fegyelmi Biróságba. Egyházkerületi illetőségű személlyel szemben folytatott eljárásban a Középfokú Fegyelmi Biróság tanácsának összetétele e két póttagból és a Középfokú Fegyelmi Biróság által, rendes tagjai köréből, titkos szavazással kijelölt további három tagból áll.
23. § (2). A képviselet és a nyilvánosság.	A fegyelmi eljárás alá vont személyt a tervezet értelmében csak unitárius egyháztag képviselheti, illetve meghatalmazottként csak unitárius egyháztag járhat el. E korlátozást a MUEME képviselői indokolatlannak vélik. Felmerülhet az igény például arra, hogy az unitárius egyháztag helyett meghatalmazottként más vallású házastársa járjon el, vagy képviselőjeként egy más vallású jogász.	Javaslat: a korlátozás törlése.	Javaslat elvetve.

Dr. Mihály Noémi, Dr. Szent-Iványi Ilona

Unitarizmus a kálvinista Rómában – 2. rész

A Debreceni Unitárius Egyházközség az 1930-as években

Az Akik előttünk jártak című rovat keretében, háromrészes tanulmányban foglalkozunk a Debreceni Unitárius Egyházközség korai történetével. Előzőleg (Unitárius Élet 2014/3, 7–10. oldal) megvizsgáltuk, hogyan gyökerezett meg az unitárius eszmerendszer a reformáció egyik fellelegvárában, a kálvinista Rómának is nevezett Debrecenben. Foglalkoztunk Szabó József életével és egyházzolgálatával, az első nyilvános istentisztelettel, a Hatvan utcai imaház felépítésével és felszentelésével. Ezúttal az 1929 és 1939 közötti időszak folyamatait, fontosabb eseményeit vesszük górcső alá – elsősorban levéltári dokumentumok segítségével.

1929 és 1945 között a Debreceni Unitárius Egyházközség – hosszabb ideig leányegyházközségi, majd az 1930-as évek végétől szórányegyházközségi jogi formában – nehéz körülmények között végezte szolgálatát. Levéltári kutatásaink alapján úgy ítéljük meg, hogy a problémák elsődleges forrása az állandó lelkész hiánya volt, ami miatt az egyházközség gazdátlanul maradt. A Hatvan utcai imaház felépítésével a gyülekezet elvesztette a debreceni református közösség aktív támogatását, saját erejéből pedig nem tudott folyamatos, gyümölcsöző unitárius életet teremteni. Érzékeny veszteség volt számukra, hogy Kelemen Béla városi rendőrfőkapitányt, az egyházközség gondnokát 1930-ban a Belügyminisztériumba rendelték, s ezért Budapestre költözött.

A gazdátlan gyülekezet

Kelemen távozásával nemcsak az egyházközség világi vezetése vált megoldatlanná, de a gyülekezet pozíciója a debreceni közéletben, a véleményformáló értelmiség körében, illetve a városi hatóságokkal szemben is érezhetően meggyengült. Jól mutatja mindezt Derzsy Kálmán hittantanító, énekvezér és pénztáros lemondó levele is, amit 1943. január 1-jén nyújtott be az egyházközség keblitanácsához. „Hála a jó Istennek,

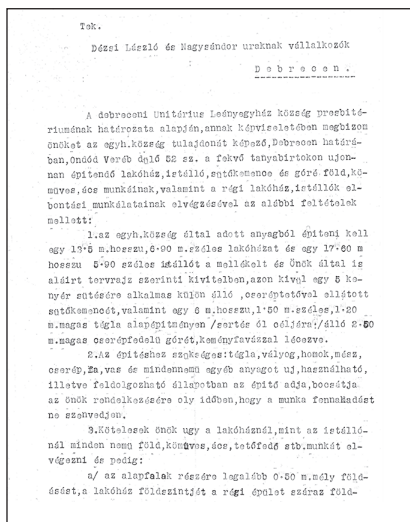
hogy az Ő segítségével megérhettük, hogy a debreceni unitárius leányegyházközséget, később szórányegyházközséget 21 év után, az 1943. évtől önálló lelkészi állássá fejleszthették. Mindenki tudja, hogy a lelkészi állás betöltésével a legtöbb munkát, a legnagyobb terhet az én vállamról vették le. (...) Az akkori nagy elfoglaltságom dacára 1924. szeptember 25-től – a püspöki vikárius úr írásbeli megbízásából – vállaltam a Debrecenben járó unitárius iskolás tanulók hittan és ének tanítását. 1929. október 17-ikei megbízatással a nyíregyházi unitárius tanulók hittantanítását is, egészen a mai napig. (...) Ezek mellé Kelemen Bélának gondnokká történt megválasztásával átvettem tőle a pénztárosi teendőket, ugyanakkor a templom felszentelése után a kántori teendőket is. 1930 nyarán (...) a papi és gondnoki teendőkön kívül az egyházközség összes teendőinek elvégzése (hittantanítás, kántori, pénztárosi teendők, iktatás-levelezés, házgondnoki, tanyai építkezések, igen sokszor a jegyzői, később a légoltalmi stb. teendők) mind a nyakamba szakadtak, amit a nap-pali kenyérkereseti nagy elfoglaltságom miatt csak éjjel 10-12 óráig tartó munkával, sőt a nagyobb munkatorlódáskor az egész családom munkájával bírtam csak lebonyolítani. (...) Amikor egyesek azt kérdezték, hogy ennyi munkát a rendes kenyérkereseti munkán kívül miért kell vállalni, mindig azt felel-

tem: mert valakinek meg kell csinálni, ha nincs pap, aki csinálja, nincs az egyháznál se, aki megcsinálta volna, tehát nekem kellett csinálni. Igaz, hogy én is azt hittem, hogy nem fog ez ily soká tartani, de a templom és a tanya építésére fölvetett 26 ezer pengő kölcsön visszafizetése igen soká tartott, így az én felváltásom szintén elhúzódott mostanáig.”

Építkezés a Veréb dűlőn (1929–1930)

A Derzsy Kálmán által említett tanyai építkezést 1929. április 21-én Kelemen Béla egyházközségi gondnok kezdeményezte, aki ebben az ügyben levelet írt Józsa Miklós püspöki vikáriusnak, illetve a Budapesti Unitárius Egyházközség (BUE) presbitériumának. „Templomunk felépítése és felavatása után tanyai épületeink rendbekerítésére fordítottuk gondunkat. Megállapítást nyert, hogy a tanyai istálló épület oldalfalai megsüllyedtek, s bár tetőszerkezete jó, annak átépítése haladéktalanul szükséges, mert összeomlás esetén a tetőszerkezet fa és cserép részei összetörnek, megsemmisülnek. De megállapítottuk azt is, hogy a tanyai lakóház is alig áll már, új tanyaház építése se késhetik tovább. Tervbe vettük tehát az istálló átépítését, új alap és oldalfalakra, a régi tetőzet átrakásával, s a tanyaház farészeinek felhasználásával, és egy új tanyaház építését új anyagból. A tervrajzot és annak leírását tisztelettel mellékelem. Az istállóhoz szükséges téglák, vályog, és homok rendelkezésre áll már, s az átépítéshez szükséges összeg, kb. 1500 pengő az évi költségvetésben biztosítva van. A lakóház építéséhez szükséges kb. 6500 pengő rendelkezésre még nem áll. Ezt az összeget a budapesti anyaegyházközségtől kért kölcsönből óhajtanánk fedezni, mely

összeget 1930. évi április 1-től kamatokon felül félévi 500 pengős részletekben fizetnének vissza. Ez az újabb kölcsön nem érintené a templomépítési kölcsön törlesztését. (...) Az építkezések fogyanatosítása halasztathatatlannul szükséges, az új épületek a tanya értékét emelik, azt jövedelmezőbbé teszik. Ingatlan vagyonunk értéke 126.000 pengő, ingóságoké 7.060 pengő. A tanya és ház jövedelméből a kiadásokat, tőketörlesztéseket, kamatokat fizetni tudjuk. A tanyán a napokban a helyi mezőgazdasági kamara támogatásával egy holdas mintagyümölcsöst állítottunk be, ami nekünk mindössze csak 150 pengőbe került. Pár év múlva – Isten segítségével – busás kamatokat fog hozni. A hitelet ápolása mellett az egyházi vagyon növelése is gondoskodásunk tárgyát képezi.”

A Kelemen Béla által írt megbízás

A BUE keblitanácsa, majd Józán Miklós püspöki vikárius és a Duna-Tisza menti Unitárius Egyházkör Igazgató Tanácsa a debreceni egyházközség kérését 1929 májusában megtárgyalta, és a kölcsön folyósítását engedélyezte. 1929. június 9-én Kelemen Béla „a debreceni Unitárius Leányegyházközség presbitériumának határozata alapján” hivatalos levélben bízta meg Dézsi László és Nagy Sándor debreceni építési vállalkozókat „az egyházközség tulajdonát képező, Debrecen határában, Ondód Veréb dűlő 52. sz. alatt fekvő tanyabir-

tokon újonnan építendő lakóház, istálló, sütőkemence és góré föld kőműves, ács munkáinak, valamint a régi lakóház, istállók elbontási munkálatainak elvégzésével.” Kelemen 12 pontban, részletesen leírta az elvégzendő feladatokat, amelyek teljesítésére – garancia vállalása mellett – id. Dézsi László vállalkozó ugyanazon levél mellékletében kötelezettséget vállalt. A BUE által folyósított kölcsön összege így 26 500 pengőre növekedett, amelyből 1943. január 1-ig, az első állandó lelkész kinevezéséig és Derzsy Kálmán egyházközségi hitoktató-kantor-pénztáros lemondásáig 21 500 pengőt sikerült visszafizetni.

Unitárius szórványgondozás a Felső-Tiszavidéken (1933)

Új gondolatok Debrecen körül című tanulmányában Iván László lelkész abból a premisszából indul ki, hogy a csonka országban, szétosztottan élő unitáriusság „sorsa a mai hiányok miatt a lassú elszorítás, amely néhány évtizeden belül feltétlenül bekövetkezik, hacsak rövidesen meg nem kezdjük a szétosztott unitárius hívek összegyűjtését, új munkások beállításával.” Ezért támogatja a Budapesten működő Missziói Bizottságnak azt az elképzelését, hogy „a felső Tisza vidékének lelki gondozására Debrecen központtal több mint 700 unitárius lélek fokozottabb szervezése beindíttassék. Jelenleg a 700 unitárius lélekből mintegy 200 részesül havonta, illetőleg félévenként egyszer lelki gondozásban, mivel az egész felső tiszai terület a pesti lelkésztség hatáskörébe tartozik. Könnyen elképzelhető, hogy Budapestről ezt a nagy területet kellően gondozni nem lehet. A felállítandó körlelkésztség 5 vármegye, 16 csonka vármegye és 16 város területét ölelné magához. A városok, amelyekben tíznél több unitárius lélek lakik, a következők: Debrecen 89, Szolnok 60, Mezőtúr 41, Gyula 30, Miskolc 29, Nyíregyháza 27, Békéscsaba 17, Eger 17, Jászberény 11. A nagyközségek közül Dévaványa 26 és Békés 12 lélekkel szerepel.” Az Iván László által felvázolt terv – folya-

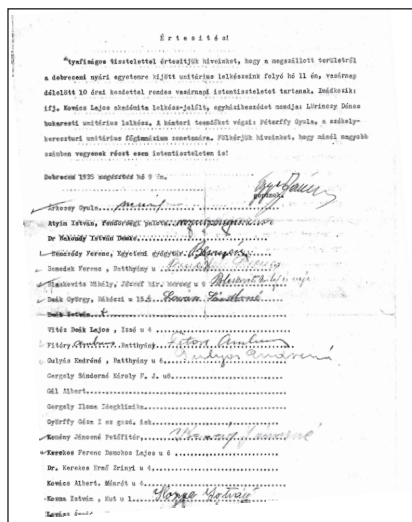
matos pénzügyi gondok és lelkesedési hiány miatt – nem valósult meg.

Bedő Boriska segédlelkész debreceni szolgálata (1935)

1935. január 6-án Bedő Boriska, a Fogarasi Unitárius Egyházközség segédlelkésze tartott istentiszteletet Debrecenben. A Derzsy Kálmán által megfogalmazott – négy különböző debreceni lapban megjelent – sajtóközlemény szerint „a hívők serege zsúfolásig megtöltötte a kis templomot. (...) Nekünk, magyaroknak szokatlan volt ez a templomi szereplés, de kétségkívül jól esett látni, hogy ezen a téren se maradhatunk le más nemzetek egyházaival szemben. Bedő Boriska, bármilyen szokatlanul is hangzik egyelőre: pap, lelkész, elhivatott lelkipásztor. (...) Debrecenbe rokonlátogatásra jött, innen Budapestre megy, ahol hosszabb időt fog tölteni tanulmányúton. Elsősorban a keresztény karitás és szociális téren kíván dolgozni, hogy aztán segédlelkési helyén, Fogarason is megteremtse a legújabb egyházi létesítményeket.”

Erdélyi unitárius lelkészek debreceni szolgálata (1935)

A Debreceni Unitárius Leányegyházközség – a lehetőségekhez mérten – igyekezett ápolni az erdélyi unitárius hagyományokat és a Józán Miklós püspöki vikárius által is megfogalmazott „hitegyeséget”. Egyed János gondnok (vármegyei tiszteletbeli főjegyző) 1935. augusztus 9-én körlevélben értesítette az egyházközség Debrecen belterületén élő híveit, hogy „a megszállott területről a debreceni nyári egyetemre kijött unitárius lelkészeink folyó hó 11-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel rendes vasárnapi istentiszteletet tartanak. Imádkozik: ifj. Kovács Lajos akadémia lelkész-jelölt, egyházi beszédet mondja: Lőrinczy Dénes bukaresti unitárius lelkész. A kantori teendőket végzi: Péterffy Gyula, a székykeresztúri unitárius főgimnázium zenetanára. Fölkérjük híveinket, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt ezen istentiszteleten is.”

Meghívó istentiszteletre 1935

Temetési szertartások nehézségei (1935)

Az 1930-as években Debrecenben – az állandó lelkész hiánya miatt – nagy problémát okozott az unitárius temetési szertartások elvégzése. Derzsy Kálmán 1935. október 9-én, levélben tudatta Darkó Béla füzessgyarmati unitárius lelkésszel, hogy „Keblitanácsunk október hó 6-i ülése alkalmával mélt. Püspöki vikárius úr bejelentette, hogy már régebben megbeszélte lelkész úrral, hogy abban az esetben, ha a debreceni híveink között halálozás, illetve temetés állna elő, úgy a tiszteletes urat erről távirat útján értesítjük, hogy a lelkész szolgálatot elvégezhesse. Ők Debrecenből messzebb vannak, nagyobb elfoglaltságuk miatt is nem mindig érnek rá. Füzessgyarmatról vonat és autóbusz járat is van. Püspöki vikárius úrnak ezen intézkedését is tudomásul véve, már előre halás köszönettel vesszük, ha a tiszteletes úr is bekapcsolódik leányegyházunknál a lelkészi szolgálat ezen részének ellátásába, amit mély tisztelettel kérve maradtunk atyafiságos tisztelettel.” A gyakorlatban ez a megoldás nem volt kielégítő – mint Derzsy Kálmán alig néhány nappal későbbi, Józán Miklósnak küldött levele jelzi: „Keményné az utolsó óráit éli, hozzátartozói érdeklődtek a temetése felől, elmondtam, hogy a Méltóságos úr el vannak nagyon foglalva, így valószínűleg a füzess-

gyarmati lelkész a fiánk fogja temetni. A család kívánsága, hogyha lehetséges, úgy a Méltóságos úr temesse, ha ez nem volna lehető, úgy akkor egy református jó ismerős pap temené el. A Kemény Jánosékat sokan ismerik, elég nagy temetése lesz, sokan látnának unitárius temetést azok közül is, akik a Fráterné temetését nem látták. Annak nagy visszhangja volt a más vallásúak között. Sőt olyan is van, aki azóta jár az unitárius templomba, amióta azt a temetést hallotta.”

Temetői parcella igénylése (1936)

1936 őszén a Debreceni Unitárius Leányegyházközség gondnoki hivatala (Derzsy Kálmán) azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a városi köztemetőben egy kb. 100 sírhelyes parcellát jelöljenek ki számára – olyan helyen, hogy mellette útszél is legyen. A leányegyházközség ide szerette volna átvinni néhány korábbi jötevőjének (köztük Szabó Józsefnek és Zsófiának) földi maradványait. Zöld József polgármester-helyettes a kérést elutasította, mert „a köztemetői szabályrendelet (...) értelmében az egyes felekezetek részére, ha azt igénylik – a 30 éves használati időtartam sérelme nélkül – külön táblák jelölhetők ki. az unitárius leányegyházközség híveinek évenkénti elhalálozási száma oly csekély (1-től 3-ig terjed), hogy a 30

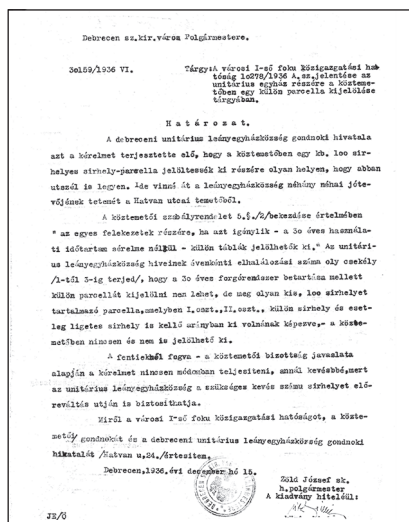
éves forgórendszer betartása mellett külön parcellát kijelölni nem lehet. De meg olyan kis, 100 sírhelyet tartalmazó parcella, amelyben I. oszt., II. oszt., külön sírhely és esetleg ligetes sírhely is kellő arányban ki volnának képezve, a köztemetőben nincsen és nem is jelölhető ki.”

Szabó József és Lőfi Jenő újrateemetése (1939)

Az unitárius temetői parcella terve ugyan meghíúsult, de a debreceni leányegyházközség világi vezetőinek két és fél év alatt sikerült elérni, hogy az adománytevő Szabó Józsefet és családtagjait, valamint az 1928 tavaszán elhunyt, imaházépítő egyházközségi gondnokot, Lőfi Jenőt újratemetthessék. Az Unitárius Értesítő beszámolója szerint 1939. május 7-én, „az exhumálásnál megjelentek a hatóságok emberei és Józán Miklós püspöki vikárius vezetésével a debreceni egyháztanács tagjai közül dr. Egyed János gondnok, Derzsy Kálmán és Somlyay Kálmán keblitanácsosok. Józán Miklós püspöki vikárius rövid ima és beszéd után visszatért a Hatvan utcai templomba, ahol aztán az egész istentisztelet ennek a nagy és szép emlékeseménynek szentelte. (...) Az istentisztelet után a gyülekezeten részt vett atyafiak együttesen kivonultak különvillamossan az új sírokhoz a köztemetőbe, ahol a felkoszorúzott koporsók körül ekkor már ott állottak a debreceni Szabó-család tagjai is. Te benned bízunk eleitől fogva... szép zsolnár elnéklése után Józán Miklós püspöki vikárius megtartotta szép emlékbeszédét, melyben megemlékezett arról, hogy ő fiatal polgárdi lelkész volt, amikor Szabó Józsefet, a nagy örökhagyót temették Debrecenben a kolozsvári unitárius kántus és Péterfi Dénes szintén kolozsvári lelkész jelenlétében.”

Működési támogatás kérése a városi tanácstól (1935-1936)

A Debreceni Unitárius Leányegyházközség 1934-ben és 1935-ben is működési támogatást kért Debrecen szabad királyi város Törvényhatósági Bizottságától. Az

Zöld József polgármester-helyettes levele

1935. november 5-én tartott városi rendkívüli közgyűlés úgy döntött, hogy „az 1935. évi költségvetés III. csoport 766. tétele alatt 833,33 pengő irányoztatott elő, és ugyanez a segélyösszeg az 1936. évi költségvetés tervezetében a III. csoport 677. tétele alatt az 1936. évre is beillesztetett. A jogi és pénzügyi bizottság javasolja, hogy az unitárius leányegyház segélyezése címen az 1936. évre az 1935. évvel azonos összeg állíttassék be a költségvetésbe.”

Balázs Ferenc debreceni gyógykezelése (1936)

Ferencz József lelkész a budapesti Unitárius Misszió Ház nevében, 1936. január 3-án azzal a kéréssel fordult Derzsy Kálmánhoz, hogy a nagyszerű mészköi unitárius lelkész, az akkor már súlyos betegséggel küzdő, a debreceni tudószanatóriumban kezelt Balázs Ferenc (1901–1937) számára erdélyi unitárius folyóiratokat vigyen be a kórházba. „Tekintettel, hogy azoknak leküldése sok költségbe és nehézségbe ütközik, arra kérem meg az Igazgató urat, hogy szíveskedjék a debreceni leányegyházköztség részére járó erdélyi unitárius lapok 1935. október havától megjelent számait neki kiküldeni, s ő majd azokat kiolvasás után vissza fogja küldeni, a leányegyházköztség címére. Elsősorban is a Keresztény Magvető és az Unitárius Közlöny, meg a Kévekötés számai

érdeklik, s úgy emlékszem, hogy ezek mind járnak Debrecenbe is.”

Tandíjvita a Dóczy református iskolában (1936)

Derzsy Kálmán hitoktató-pénztáros 1936 januárjában – Debreceni Jolán I/c osztályos tanuló ügyére hivatkozva – sérelmezte, hogy a Dóczy református polgári leányiskola Igazgatótanácsa I44/I935F számú határozatában kimondta: „az unitáriusoktól az 1935-36. iskolai évtől kezdve a más vallásúak által fizetendő kétszeres tandíjat fogja szedni.” Dr. Vekerdi Béláné, az iskola gazdasági hivatalvezetője válaszában jelezte: „a felettes hatóságtól azt az utasítást kaptam, hogy Debreceni Jolán kérje az Igazgatótanácstól az egyszeres tandíjfizetés megengedését. Így fogok eljárni. Bocssáson meg Méltóságos Uram, hogy ilyen kellemtelenséget csináltam, de kénytelen vagyok – hivatalnok létemre – a végzésekhöz alkalmazkodni.” A kislány édesapja 1936. február 24-én kelt kérelmében így fogalmazott: „Én is református ember vagyok és végtelenül rosszul esne, ha a meghalt unitárius vallású első feleségem után származó leányaimért kétszeres tandíjat kellene fizetnem. Örülök, ha a mai nehéz világban egyszeres tandíjjal tudnám taníttatni őket.” Az ügy – amelynek kimeneteléről nincsenek adataink – jelzi, hogy a Debreceni Unitárius

Leányegyházközség ebben az időben már nem élvezte a debreceni református közösség – az 1920-as években több gesztusban megnyilvánuló – támogatását.

Beszolgáló lelkészek megvendéglése (1936)

A leányegyházközség számára szervezési nehézséget és anyagi áldozatot is jelentett a minden hónap első vasárnapján, illetve a „sátoros” egyházi ünnepek másodnapján – túlnyomórészt Budapestről – érkező beszolgáló lelkészek megvendéglése. Egyed János gondnok 1936. szeptember 1-jén, körlevélben tudatta: „eddig gyakran előfordult, hogy ugyanazon időre, ebédre vagy vacsorára többen is meghívtuk valamelyik lelkészünket, máskor meg senkitől sem kapott meghívást. Abból a célból tehát, hogy e kérdést rendezzük és a vendéglátás körül eddig felmerült minden zavarnak elejét vegyük, felkérem a mélyen tisztelt híveinket, szíveskedjenek a körlevélre tájékoztatásul feljegyezni, hogy kinek-kinek melyik a legalkalmasabb időpont, amikor a folyó szeptember havától kezdődőleg lelkészünk vendéglátását elvállalja.”

Retkes Attila

(A tanulmány a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Doktori Iskolája keretében végzett egyháztörténeti kutatásokon alapul. Köszönetet mondok témavezetőmnek, dr. Molnár Jánosnak.)

egyházközseink életéből

Budapesti Unitárius Egyházközség

Portlandi unitáriusok látogatása

2014. június 25-29. között testvéregyházközségünk, Portland (Egyesült Államok, Oregon állam) unitárius fiataljai és felnőtt kísérőik ismét Budapestre, majd a következő napokban Erdélybe látogattak. A Magyarországon töltött napok szervezési munkálatait ezúttal Tim Katalin presbiter, egyházközségi pénztárnokunk és férje, Tim Zoltán vállalta magára, amelyért ezúton is köszönetet mondunk. Köszönet illeti azokat a családokat is, akik házigazdaként fogadták az amerikai

unitárius fiatalokat. Lelkészünk, Kászoni Kövendi József tájékoztatása szerint a testvéregyházközségi kapcsolat folytatódik, így várhatóan két év múlva budapesti unitárius fiatalok amerikai látogatására kerülhet sor.

Teológiai hallgatók nyári szolgálata

Július és augusztus hónapban, Kászoni Kövendi József püspöki helynök, lelkész nyári szabadsága idején Farkas Orsolya és Szabó Csengele, a kolozsvári

Protestáns Teológiai Intézet hallgatói szolgáltak templomunkban, amiért ezúton is köszönetet mondunk.

Magyarkúti nyárbúcsúztató istentisztelet

Ismét elérkezett a hagyományos őszi magyarkúti szabadtéri istentisztelet ideje. Az istentisztelet megtartására 2014. szeptember 13-án, szombaton került sor az Egyházközség Verőce-Magyarkúton található Fenyőliget Vendégházában.

Az istentisztelet résztvevői

Bár az istentisztelet 12 órakor kezdődött már a reggeli óráktól kezdődően vártuk a vendégek érkezését a vendégházhoz. Az időjárás sajnos nem volt kegyes hozzánk, mivel ismét esősre fordult az idő, ezért nem volt teljesen zavartalan a kertben tartózkodásunk. Bizonyára az esős időnek, és a váci vasútállomás átépítése miatti forgalmi változásnak tudható be, hogy ezúttal híveink kisebb létszámban vállalkoztak a magyarkúti összejövetelre. A hangulat a fentiek ellenére remek volt. Miután dr. Barabássy Sándor felügyelő gondnokunk a kerti harangot megkorgatta, megkezdődött az istentisztelet. Az istentiszteletre az egyházközség zongoráját is kiszállítottuk, amelyen a zenei kíséretet kántorunk biztosította.

Lelkész úr prédikációjában „Isten illatáról” beszélt. Ebben először korai gyermekkori emlékeit idézte fel. Az illatokkal kapcsolatban utalt a világvallásokra, elsősorban a katolikusokra, akiknél a tömjén és a mirha illata is része a liturgiának. A katolikusoknál a tömjén inkább metaforája Istennek. Más vallásoknál (hindu, buddhista) a tömjén illata Isten illatát jelenti. Az illat jelentős hatást gyakorol életünkre, és minden, ami természet-közel, kapcsolatban áll vele (erdők, rétek, mezők virágai, friss széna illata, aratás, friss tej illata). Prédikációját, amely jól kapcsolódott a természet közelségéhez, élvezettel hallgattuk.

Az istentisztelet után közebed következett, amelynek keretében a kismarosi Patak Étteremben elkészített kitűnő gulyáslevest elfogyasztottuk. Köszönettel fogadtuk kedves híveinktől az otthonról hozott süteményeket és innivalókat is.

A délután hátralevő részét beszélgetéssel töltöttük. Külön örömeinkre szolgált, hogy a szombati programon gyermekek, kisgyermekek is részt vettek, sőt, egy

tengerentúlról érkezett unitárius testvérünk is meglátogatta az összejövetelt.

Valamennyien nagyon jól éreztük magunkat Magyarkúton, ahol lélekben gyarapodtunk. Mindezt köszönetet mondunk mindazoknak, akik az esemény előkészítésében és lebonyolításában részt vettek, így Lelkész úrnak, Kántor asszonynak, a vásárlásban és a szállításban részt vállaló presbiter társaknak, és nem utolsósorban a program szervezéséért és a vendéglátásért jegyzőnknek, a Fenyőliget Vendégház gondnokának.

Egy falat Erdély – fotókiállítás

Szeptember 14-én, vasárnap istentiszteletünk után, az első emeleti gyülekezeti termünkben Egy falat Erdély címmel az Erdélyi Magyarokért Közhasznú Alapítvány előadásának második részére és újabb vándorkiállításának megnyitójára került sor. A gazdagon illusztrált előadás ízelítőt adott az erdélyi magyarság jelenlegi helyzetéről, valamint az alapítvány szerteágazó tevékenységéről. A vándorkiállítás megkapó és szépséges fényképei – Bálint Zsigmond marosvásárhelyi fotográfus alkotásai – pedig Erdély lenyűgöző tájaira kalauzoltak el minket.

Bálint Zsigmond: Énlaka

Ars Sacra Fesztivál – koncert templomunkban

Benedekffy Katalin

Hírlevelünk lapzártája után, 2014. szeptember 25-én, csütörtökön este 7 órától, az Ars Sacra Művészeti Fesztivál keretében Benedekffy Katalin énekművész és Neumark Zoltán zongoraművész adott koncertet templomunkban.

Ezzel a koncerttel csatlakozott gyülekezetünk a Nyitott templomok napja programsorozathoz.

Kaveczkiné dr. Farkas Katalin – Retkes Attila

Bartók Béla Unitárius Egyházközség

Püspöki Vizitáció a Bartók Béla Unitárius Egyházközségben

A Bárdos Lajos Vegyeskar

2014. április 12-13-án Püspöki Vizitáció volt a Bartók Béla Unitárius Egyházközségben. A Püspöki Vizitáció tagjai: Bálint Benczédi Ferenc püspök, Kászoni József püspöki helynök, Elekes Botond és Máthé Dénes főgondnokok, dr. Barabássy Sándor egyházkerületi felügyelő gondnok, Székely Kinga Réka, Andrási Benedek és dr. Czire Szabolcs tanácsosok, valamint Pap Mária püspöki titkár.

2014. május 25-én vasárnap a Bárdos Lajos Vegyeskar és Szólisták előadására került sor a templomunkban, zenekari- és zongorakísérettel, Somorai Nóra vezényletével.

2014. június 15-én a Houston UU gyülekezet kórusa énekelt templomunkban.

Nőegyletünk 2014 februárjában Önképzőkört alakított, melyet minden hónap első hétfőjén tartanak a gyülekezeti termünkben. A tavalyi évhez hasonlóan –

hagyományteremtő szándékkal – Nőegyletünk idén is megtartotta **szeptember 6-án** a szilvalekvár főzést.

2014. július 1-én három fiatal hitvallásával: Balázs Roland, Béres Áron, Livingston Zoltán Ayené megtartottuk a konfirmáció ünnepséget.

2014. szeptember 20-28. között részt vettünk az Ars Sacra, Templomok éjszakája és Szakrális művészetek hete keretében szervezett programsorozaton, amikor templomunkban képzőművészeti kiállításnak adtunk otthont. Az unitárius híveink mellett más felekezetű érdeklődők is megtisztelték látogatásukkal.

A továbbiakban is nagy szeretettel várunk templomunkba és programjainkra minden kedves érdeklődőt. Kérem, kövessenek bennünket a honlapunkon <http://missziohaz.hu> valamint a Facebookon is.

Léta Sándor

Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközség

A nyár búcsúztatása, az ősz üdvözlése

Borúra derű és viszont, ahogy a mondás tartja. A nyári derült, szabadsággal, nyaralással töltött hetek, hónapok után szépen, ahogy annak lennie kell, elérkeznek az esős, őszi napok. A diákok visszaülnek az iskolapadba, a munkahelyek ismét teljes létszámmal töltik a munkahét, főként ilyenkor, végtelennek tetsző heti öt hosszú napját.

A pestszentlőrinci nyár örömteli pillanatokban éppúgy bővelkedett, mint ahogy sajnálatos módon szomorú és mindannyiunk számára fájdalmas eseményekkel is.

Emlékezünk a nyári esküvők boldogsággal, szeretettel teli pillanataira, de éppúgy a bánatra és az ürré is, amit szeretett Molnár János bácsink, tiszteletbeli örökös gondnokunk elvesztése jelentett, akit valamennyien barátként, nem csak tiszteletbeli gond-

nokként, de tiszteletbeli nagypapaként is őszintén szeretünk.

A szép nyári vasárnapok közül mindenképpen szót érdemel azon rendezvényünk, mely a Global Sisters (UNOSZ-ICCUW) pályázon elnyert támogatásunk második állomásaként került megrendezésre június 22-én. Dr. Zöld-Balogh Ágnes és dr. Balogh Márton kedves testvéreink készültek számunkra egy felejthetetlen délutánnal, melynek keretében az egészséges életmóddal és követésének eszközeivel és lehetőségeivel ismertettek meg bennünket.

A nap mottója stílusosan az „Isten ereje fűben-fában” elnevezés lett, melynek megkoronázásaként ízlelőbimbóink is megtapasztalhatták, hogy a természet ajándékai bizony nem csupán egészségesek, de nagyon finomak is.

A nyári könnyedség, a fülledt délutánok, a kerteszedések immáron átadják helyüket az esernyők

alatt buszmegállóban való vacogásnak, a hűsítő üdítőitalok a forró teának, a könnyed nyári öltözet a kardigánnak.

A természet ezen rendje alól a Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközség tagjai sem képeznek kivételt. Nálunk azonban az őszi ború jó adag derűt is hoz magával, hisz szeptember elérkezteivel már készülhetünk is a kerületben évente megrendezésre kerülő Havanna Napok elnevezésű rendezvénysorozat, melyből egyházközségünk is évek óta szorgalmasan veszi ki részét. A tavalyi nagy érdeklődésre és sikerre való tekintettel idén, szeptember 21-én, ismét vendégül láthatjuk az Adorate kórust, akik Barta Viktória karnagy vezényletével egy, Kodály, Handl és Mendelssohn műveiből összeállított műsorcsokorral készülnek minket megörvendeztetni. A koncert után, a gyülekezeti teremben Heilauf Zsuzsanna történész tart előadást: Lőrinc a nagy háború idején címmel –

melyben külön kitér a lőrinci unitáriusok történetére is –, kiállítással, beszélgetéssel egybekötve. Az előadást az immáron szintén megszokott módon, szeretetvendégség követi majd, kürtös kaláccsal, vásárral és közös főzéssel, süttetéssel egybekötött baráti együtt-léttel.

Bízunk benne, hogy az időjárás ebben az évben is éppoly kegyes lesz hozzánk, mint tavaly ilyenkor, mikor a szeptember végi időpont ellenére, igazi szép nyári meleget és napsütést élvezhettünk ezen ünnepi nap alkalmával.

Alig egy héttel ezután, szeptember 28-án az őszi hálaadást ünnepeljük majd, Úrvacsorával egybekötött istentisztelet keretében, melynek elmúltával és a napok, hetek elrobogásával lassacskán már fordítjuk is tekintetünket az adventi előkészületek felé.

Szőke Lídia

Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség

Az alföldi búcsúra készülve, a felújítási munkák utolsó tennivalói mellett arra is szakítottunk időt, hogy elmenjünk Kolozsvárra július 2-4. napjain és részt vegyünk a 40 éves lelkészi találkozón. Megható volt és élmény teli az együttlét. Meghallgattuk egymás beszámolóit az eltelt 40 év eseményeiről. Sikeres és kevésbé sikeres, de harcos, küzdelmes évtizedek történeleiről szerezhettünk tudomást, öröm volt családjaink életével is megismerkedni. Megemlékeztünk elhalt évfolyamtársainkról. Köztünk volt az örök ifjú, még mindig szolgáló holland Eldering házaspár. Meglátogattuk a református és unitárius püspököket is. Feltöltődve érkezünk vissza és azzal az elhatározással, hogy két évenként találkozzunk. A gyülekezetben várt a munka, a készülődés, a szervezés minden nyűgével.

Július 6-án megtartottuk a soron következő istentiszteletünket az Idősek Otthonában. Közben július 7-én „négy gyermekünket” elküldtük a magyarkúti táborba, személyesen jött értük Zoltán Csaba házgondnok. Maradandó élményekről számoltak be a gyerekek.

Alföldi búcsú Füzesgyarmaton 2014

Július 9-én Szeghalomra mentem egy, a megyei rendőr-főkapitányság által szervezett fórumra, ahol a településeink biztonságáról, az életvédelemről cserélünk gondolatokat.

Július 13-án aztán elkövetkezett a szép ünnep. A megújult istenházában lélekemelő volt belépni. Keb-lusek Béla, városunk virágkertésze ismét gyönyörűvé díszítette a frissen meszelt falakat és az úrasztalát. Meghívott vendégeink meghatottan mondták el őszinte köszöntőiket a kis gyülekezet nagy áldozatával megvalósított munkájáról, amit büszkén hallgathatott a megtelt templom, ahova pótszékeket és padokat is be kellett helyezni.

Jakab István, az országgyűlés alelnöke, Patrubby Miklós, a Magyarok Világszövetségének elnöke, Bere Károly, városunk polgármestere, Horváth Csaba, a Vitézi Rend országos székkapitánya, Takács Zoltán, a Nemzetőrség dandártábornoka, Herczeg Zsolt, Mezőtúr város polgármestere, Tolnai Péter, Békés Megye Közgyűlés Etnikai, Vallási és Szociális Bizottságának elnöke. Ökumenikus istentisztelet lévén, Tóth Zoltán-né, helybeli református lelkész-nő szolgált, áldást mondtak: Tóth Zoltán helyi református lelkipásztor, Hüse József katolikus plébános és Domahídi Péter, biharnagybajomi református lelkipásztor. Egyházkerületünket Kászoni-Kövendi József püspöki helynök és Elekes Botond egyházkerületi főgondnok képviselte.

A megszólalók elismeréseit boldogan vettük, hiszen az egyházkerület egyetlen fillér támogatása nélkül sikerült a nagy munka. Még van tennivaló, hiszen kölcsönöket kell visszafizetni.

Kövér László házelnöknek, gyülekezetünk tiszteletbeli tagjának nagylelkű, utólagosan küldött adományából a tornyot, az ablakokat, csatornákat fogjuk kijavítani, és a templom fűtését megoldani még a tél beállta előtt. Felolvasták Kövér László házelnöknek,

Domokos Lászlónak, az Állami Számvevőszék elnökének, Fazekas Sándor, földművelésügyi miniszternek az üdvözlő leveleit. Többek részéről méltatás hangzott el a Balázi lelkész házaspár 25 éves munkájáról. Értékes ajándékot kaptunk a polgármesteri hivataltól, a gyülekezettől és szórványától, a hittanos gyerekektől, a Margaréta Családosok Egyesületétől, a berettyóújfalusi szórványhívektől. A lélekemelő műsort a hittanosok és felnőttek versei, énekei, a Népdkör dalárdaszámai szolgáltatták.

A templomból kijövet két kosár virág fogadta a távozókat, amivel megvirágoztuk a templomkertbeli Trianoni és Testvériség Kopjafáit nemzeti imánk és a székely himnusz eléneklése után. A feledhetetlen nap egy 100 személyes ágapéval fejeződött be. A városi televízió felvette az ünnepet és két-két alkalommal bemutatta itthon és Körösladányban.

Július 19-én a Népdkörök nagy seregszemlén szólót is énekeltünk feleségemmel.

Július végén rövidebb szabadságra mentünk haza a Székelyföldre egy kicsit megpihenni.

Augusztus 1-jén nagy részvét mellett temettük el Pikó Zsigmond, 67 évet élt testvérünket. A minket mindig támogató és kisegítő Vadásztársaság gondnokasszonyának volt a férje, ezért kérte a család, hogy a mi egyszerű szertartásunk szerint búcsúztassuk el.

Augusztus 2-án Pásztón meglátogattuk a felavatásra váró kettős kereszt és turulmadár szobor együttest, amit a Magyarok Világszövetsége készíttetett. Felavatását egy tragikus haláleset akadályozta meg, de később sor kerül rá.

Augusztus 3-án megtartottuk az istentiszteletet a helyi Hajnal István Idősek Otthonában.

Augusztus 5-8. napjain 14-en Magyarkúton hittan-táboroztunk. Nagy élmény volt mindenki számára.

Augusztus 9-én templomunkban megáldottuk id. Laskai András és Tökés Piroska 40 éves házasságát. A négy évtizedes jubileum sok szép élményt, kemény küzdelmet elevenített fel.

Augusztus 16-án Biharnagybajomban szerepeltünk a Hagyományörző Népdkörrel.

Augusztus 20-án ökumenikus istentiszteletet tartottunk a városi rendezvényen, amelyen felszenteltük

Kászoni Kövendi József püspöki helynök köszönti az alföldi búcsú résztvevőit

felavattuk a templomunktól nem messze lévő, felújított „Corpus Christi”-t.

Augusztus 24-én kiosztottuk templomi megemlékezés keretében a Zs. Nagy Lajos Hunor Emlékalapítvány pályadíjait azoknak a középiskolásoknak, főiskolásoknak és egyetemistáknak, akik megfeleltek a pályázatban előírt feltételeknek. Közel 30 diák pályázott és kiosztottunk a nyerteseknek 350 ezer forintot felekezetre való tekintet nélkül.

Augusztus 31-én volt az ünnepélyes iskolai tanévnyitó ünnepség. Ebben a tanévben heti három hittanóránk lesz az iskolában, plusz még egy a nem iskola-kötelesek számára.

Szeptember 5-7. napjain a Hagyományörző Népdkörrel Csapokon fogunk turnézni.

Szeptember 12-én Fóton, a Károlyiak nagy katolikus templomában a Vitézi Rend vitézi avatásán veszünk részt, amelyen szőszéki szolgálatra is felkért a rendünk vezetősége.

Őszelőre is jut munka bőven. Készülünk a szeptember 20-i ünnepélyes hittanos évnyitóra, majd pedig az Őszi Hálaadás megünneplésére itthon, Gyulán és a helyi Idősek Otthonában.

Adjon az Isten mindenkinek erőt, kitartást, jó egészséget a nyárvégi és őszeleji napokra.

Balázi László

Köszönet Magyarkútért

A nyári felborult menetrend miatt szükségszerűen átszervezett táborozások nagyszerűen sikerültek. A júliusi táborozásról hazajött négy gyerekünk még ki sem fogyott az élmények beszámolójából, máris készültünk az augusztus eleji hittan-táborozásra. Első szavaink a köszönet és hála megnyilvánulásának megfogalmazása Zoltán Csaba zsinati tag, a magyarkúti nyaralóház gondnoka felé, aki immár harmadszor is lehetővé tette, hogy ott lehessünk, pihenhessünk, tanulhassunk, beszélgethessünk, és játszhatunk nagyon sokat.

A papbácsikék egy erdélyi körútról tértek vissza korábban, mint tervezték, egy sajnálatos gyász eset miatt. De az augusztus 3-i, istentisztelet utáni megbeszélésen min-

denki készen állt az indulásra, éppen csak azt kellett elosztani, hogy ki mit kell beszerezzen, mit visz, mit készít Magyarkútra. Aztán kedden el is indultunk, szép volt az idő. Egy megállás után szerencsésen megérkeztünk az önkormányzat ingyen adott buszával 14-en. Kicsomagolás után a szorgalmas kezek beindították a fűnyírót, hogy a sima gyepon lehessen játszani. A galambokat is, legalábbis egy részét ismerősként köszöntötte a kis csapatunk.

Harangszó hívott majd imádkozásra, bibliaolvasásra kint a haranglábnál. A kerekasztalnál bent, miután elénekeltek az étkezési imát, elfogyasztottuk az első vacsorát, megbeszéltük a következő napok programját.

Minden étkezés előtt énekeltük ismerős énekeinket és felváltva mindenki, a szülők is felolvastak a gyermekbib-

liából egy-egy történetet. Hangos volt az első este is, akárcsak a többi, sok játék előkerült és éjjeltájban sikerült csak takarodót fújni. Reggel kicsit szomorkásan ébredtünk, mert hajnalban már esett az eső és tovább is felhős maradt, esőre állt. A gyerekek egy kicsit türelmetlenek lettek, de aztán elfoglalták magukat, állandóan lesve az eget, hogy derül-e. Ebéd utánra ki is tisztult és elmehettünk Visegrádra. Az előző évek élménye fogadott most is, főként a gyerekeket a nyári bobozás és a komppal való átkelés a megnőtt Dunán. Az este ismét éjfélbe nyúlt, amikor lecsendesedett a ház sokadalma. Sajnos ismét előjöttek a nehéz sötét felhők és hullatták az áldást.

A másnap reggel és délelőtt az előzőhöz hasonlóan telt, játékkal, szórakozással, a szülők pedig csodás illatokkal töltötték meg a házat jóízű ételeket készítve. Délutánra ismét kedvezett az idő és elmentünk Vádra. Sok szép látnivaló akadt, nagyot sétáltunk a Duna-parton. Az este is hangulatos volt, bár el kellett halasszuk a szalonnasütést jövőre az ismét előjött eső miatt. Este már a hazajövről beszélgettünk, és sóhajtozva mondtuk el, főként a gyerekek, hogy még jó lett volna egy napig itt maradni, pihenni. De már hívott a kötelesség, a szolgálat. Szép volt, jó volt, feltöltödtünk, mindenki tervezgetett, hogy milyen lesz az iskolakezdés, amely már csak egy karnyújtásnyira van. Köszönjük!

Kovácsné Czeglédi Mária Tünde

Kocsordi Unitárius Egyházközség

Hamar eltelt a nyári vakáció, máris becsengettek. Istennek hála gazdag és tartalmas tevékenységekkel, aktív pihenéssel tölthettük el azt a nyarat kocsordi egyházközségben és szórányaiban.

Az iskola vége nemcsak a diákoknak és a tanároknak, hanem az egyházközségnek is jelentős vakációra adott lehetőséget. Számunkra ez a konfirmálással kezdődött, amelyről előző lapszámunkban részletesen beszámoltunk.

Három gyermek vett részt a Várfalvi Unitárius gyermektáborában július 7-13. között. Bartha Károly, Bartha Zsombor és Jakab Vendel számára maradandó, tartalmas hét volt ez, lelki és hitbeli fejlődéssel egybekötve a szórakozást. Köszönet érte a táborszervezőknek és vezetőiknek.

Ugyanezen hét alatt július 9-12. között hiterősítő kiránduláson vettek részt a Kocsordiak Székelykeresztúron és környékén. Igazán jól sikerült, kedélyes és valóban hiterősítő volt ez a néhány együtt töltött nap, mely alkalmából nem csak a székelyföldi unitáriusokkal, hanem egymással is érdemben találkozhattak a kirándulás résztvevői.

Elkisért bennünket a Kocsord TV tulajdonosa Pajtás Zsigmond is, aki kisfilmet készített a kirándulásról, melyet közkívánatra több alkalommal is vetített a helyi kábeltevé. Köszönet fáradtságot nem ismerő hozzáállásáért és munkájáért.

Ezután már készülődni kellett a Magyar Községi Televízió forgatására, melyre július 23-án került sor. Mivel nekünk ez volt az elő alkalom, nagy lendülettel és szeretettel készülődtek nemcsak a gyerekek, hanem a tágabb értelemben vett egyházközség is a tévé munkatársainak fogadására egy igazi szatmári szeretetvendégséggel.

Nagy tapasztalat volt ez mindannyiunk számára. A szeretetvendégséget igyekezett elmosni az eső, ezért a tornácra költöztünk és nagyon jól sikerült minden a rossz időjárás ellenére is. A templom és a hozzá tartozó épület jótékonyan fogadott be minden kedves résztvevőt.

A tv-felvételre várva

Székelyudvarhelyen részt vettünk a Balázs Ferenc ösztöndíjasok találkozóján, a nagy sikerű program elindításának 20. évfordulója alkalmából. Igazán tartalmas volt a találkozó, sok tapasztalatot osztottunk meg egymással, illetve közösen dolgoztunk az ösztöndíj jobbá és – az idők változásait követve –, korszerűbbé tételén.

Tina Geels hollandiai remonstráns lelkész nő ismét látogatást tett egyházközségünkben, augusztus 3-án. Istentiszteleti szolgálatot végzett és utána táncmeditációt tartott nőszövetségünk érdeklődő tagjainak. Időközben részt vett Debrecenben egy magyar nyelvtanfolyamon, egyenesen innen érkezett hozzánk. Ily módon gyakorolta is a magyar nyelvet közösségünkben és mi csodálattal adóztunk kitartásáért, mivel meglepően jól elsajátította nyelvünket.

Vendégül láttuk a Balázs Ferenc ösztöndíjast Kaliforniából, Jessica Clay-t. Budapestre utazása előtt augusztus 17-én vasárnap közösen tartottunk istentiszteletet, melyet előadás követett. A kocsordi gyülekezet tagjai gitárra kísért énekkel köszönték meg az élményt. Ezután nagyszerű beszélgetés alakult ki, mely nemcsak tanulságul és épülésül, hanem lelki feltöltődésül szolgált mindannyiunk számára.

A legifjabbak „muzsikálnak”

Augusztus 20-án nemzeti ünnepünk alkalmából ökumenikus istentiszteleten vettünk részt a református templomban. Egyházközségünk tagjai szeretet-

vendégséget tartottak a templomkertben, mely nagy sikernek örvendett.

Rákövetkező vasárnap, augusztus 24-én kedves vendégeket fogadhattunk. Egyházközségünk alapító tagjainak leszármazottait, akik Kanadából, közelebb-ről British Columbiából vendégeskedtek a rokonságnál. Itt tartózkodásuk alatt fontosnak érezték, hogy istentiszteleten is részt vegyenek családjuk körében. Csodálatos érzés osztozni egy család örömeiben, mely a kapcsolatok erősítését szolgálja a nagy (földrajzi és nyelvi) távolságok ellenében. Isten éltesse a Zséder családot!

A vakáció végén az iskolai évnyitóra augusztus 29-én pénteken délután 17 órakor került sor. Megkezdődik az iskolai keretű vallásóra is, az egyházközségi mellett. Nagy reményekkel tekintünk ez iskolai év elé, a számbeli és a hitbeli gyarapodást illetően.

Bartha Mária-Zsuzsánna

Hódmezővásárhelyi Unitárius Egyházközség

Itt a nyár! Kikapcsolódás, kötetlen programok tervezése... Maradandó élmények gyűjtése... Ilyenben volt részünk Hódmezővásárhelyen 2014. június 22-én, vasárnap délután 3 órától este 9-ig. Évente, s most már harmadszor szervezte, rendezte meg a kisgyermekes, fiatal családok összefogását Kiss Mihály lelkészünk Tünde – tündéri mosolyú – feleségével.

Én ugyan fiatalos lélekkel 18 unokás nagymamaként lehettem szemlélője e „kerti partinak”

A nagy, gypes terület muskátlis cserepekkel körülvéve a gyermekek rohángalós játéka, a fehér kötnyes segítők kürtöskalács sütésére, s a fák alatt elhelyezett asztalok-székek a csoportokat alkotók beszélgetése egyaránt alkalmas volt. De nemcsak a szép terítők, a matricákkal jelölt poharakban a változatos innivalók voltak kíváncsok, hanem a „terülj - terülj” asztalkámon a figyelmességként hozott sütemények s a folyamatosan készített, arany-barnára sült ropogós kürtöskalács hengerek.

Mesélte az arra bicikliző ismerős, hogy kihallatszott a kis utcába a gyermekek csivitelése, a citerával kísért népdaléneklés. A lengedező szélben messziről már érezni lehe-

tett az ínycsiklandozó süteményillatot.

Egyedi élményt jelentett az 5-6-10 éves gyerekeknek, hogy este 8 órakor ők húzhatták a harang kötelét. „Minden elmúlik egyszer, minden végéhez ér” – szól a dal, de ezt a pár órát senki nem felejt, s várja, számít a következő évi találkozásra.

... és ez csak egy az érzések, élmények közül. A másik egy közép-korú férfi visszajelzése: „Ha – mint írod – nem volt szervezés, (Kiss Tünde írta „Igazan nem volt nagy szervezés csak szeretettel, lelkesedéssel vettem a telefont és mindenkit meghívtunk, aztán történt, ami történt (...). Örvendek, hogy részesei lehettetek, és különösen annak, hogy ilyen nyomot hagyott Bennetek”) akkor viszont az összetartó erő dicséretes! És ennek a szépen kelt „tésztnak” Misi és Te vagytok a kovásza! Nem vagyok egy talentum sütés-főzésben – bár dagasztásban már „múlhatatlan érdeemet” szereztem – de a jó kovász szerepét ismerem! Jó érzés hozzátok tartozni. Szerintem sokan érznek így.”

Dr. Benczédiné Szabó Gabi

APA

A tarcsafalvi Benczédi Ferenc az édesapám. Ritka név a Benczédi, mégis a jelző a név előtt nem felesleges, mert elemi iskolai padtársa a gagyí Benczédi Ferenc volt. Ő a keresztaapám.

1947-ben egy kocsmái szóváltásnál, melynek csak tanúja volt, tolmácsolt a milicistáknak. Vétlen volt, mégis felelősségre akarták vonni. Éjszaka édesanyja csomagolta, s menekíttette át egyetlen gyermekét a határon Magyarországra. Budapestén a Hőgyes Endre utcai internátusba került, s a Budapesti Orvosi Egyetem hallgatója lett. Ebben a házban lakott a Szabó család, s a csinos erdélyi egyetemista beleszeretett a legidősebb lányba, Gabiba. 1953-ban, diplomaosztója napján volt az esküvőjük.

Magyarországon élt, de évente többször „hazament” Erdélybe. A kevés beszédű, szigorú tekintetű édesapánk a határon áterve mindig kivirult, ilyenkor mosolygott a legtöbbet, s beszélt, mesélt sokat a Székelyföldről, rokonságról. Hódmezővásárhelyi otthona minden erdélyi ember előtt nyitva állt: szigete volt az idelátogatóknak, menedéke a kitelepülőeknek. Sok földije kivizsgálását, műtétjét, gyógykezelését intézte.

Keveset beszélt, de ha szólt, arra figyeltek. Ha megjelent valahol, annak súlya volt. A mai napig emlegetik Vásárhelyen. Büszke vagyok a jelzőkre, mellyel személyét összekapcsolják: „jó ember”, „igazi orvos”, „nagy diagnoszta”.

Budapestén a Rókus kórház belgyógyászatán volt kezdő orvos, majd Mendén „orvoskodott” foghúzástól a szülésig a nap 24 órájában. Dr. Jakab Jenő unitárius lelkész ajánlotta figyelmébe Hódmezővásárhelyt. 1957-től itt dolgozott, mint körzeti orvos, majd 1967-től az Alföldi Porcelángyár indulásától ő vezette az üzemorvosi ellátást is. Klasszikus orvos volt, aki ha kellett hóban, sárban kismotorral is eljutott még a tanyasi betegéhez is. Sok karácsonyra, hétvégére, éjszakára emlékszem, mikor rögtön ment, amikor hívták, mert a gyógyításnál nincs vége a munkaidőnek. Nem csak gyógyszerekkel gyógyított. Megjelenése, tekintélye súlyt adott szavainak, s betartották a doktor úr tanácsait. Az ősi, hippokratészi gyógymódok, mint ágynyugalom, vizesborogatás, diéta stb. fontos stratégia volt nála, influenza, lumbágó vagy epepanaszok esetén. Mindig meghallgatta, kikérdezte a betegeit, s az egész embert vizsgálta. Ha gyógyított, mindig elmagyarázta mi a betegség, mit lehet és kell tenni.

Orvosi hivatása mellett az unitárius egyházért végzett munka volt szívügye. A '70-es évektől a '80-as évek közepéig a vásárhelyi hitközségnek nem volt lelkésze. Édesapáméknak hála, a hitélet nem sorvadt el, havonta egy alkalommal gyűlt össze istentiszteletre

az unitárius közösség a helyi imaterembe. E hétvégéken a Benczédi házban vendégeskedett az idelátogató lelkész. Gyerekként nagyon élveztem ezeket a hétvégeket, mert tartalmas, mély beszélgetéseket hallgathattam az ebédeknel és vacsoráknál. Ezek voltak az én emlékezetes „házi hittan óráim”. Sokan megfordultak ezekben az években nálunk: Ferencz József, Bencze Márton, Végh Mihály, Szász János, Huszti János, Orbókné Szent-Iványi Ilona, Nyitrai Levente.

Édesapámnak, mint az egyház presbiterének, nagy vágya volt, hogy az 1910-ben épült romos unitárius templom ne váljon az enyészeté, s legyen újra gazdája, lelkésze a parókiának. Dr. Erdős Mihállyal közösen adománygyűjtésbe kezdtek, mely a '80-as évek elején még nem volt megszokott. Világszerte, Kanadától Ausztráliáig küldött édesapám az erdélyi és/vagy unitárius embereknek leveleket a vásárhelyi templom felújítására gyűjtve. Az érkezett pénzadományokból

felújította a Völgy utcai templom tetőszerkezetét, s összkomfortossá alakította a lelkészlakot. Hite, munkája, akarata 2012-re vált teljesen valóra. A vásárhelyi templom ma már eredeti szépségében várja a híveket.

Tarcsafalvi Benczédi Ferenc nem csak megbecsüléssel emlegetett orvos volt, s unitárius egyházfi, hanem 6 leány édesapja, 18 unoka nagyapja. Édesanyánkkal közösen szilárd értékrenddel, nagy harmóniát teremtve neveltek mindannyiunkat. Édesapánk otthon sem volt bőbeszédű, társaságának, figyelmének tekintélye volt. Magáztuk őt,

tiszteletből, nem távolságtartásból. Viselkedése, megjelenése, szokásai nagyon formáltak minket. Igényes volt a szép, magyar nyelvhasználatra. Mindig kijavította: nem eszek, iszok, hanem eszem, iszom, alszom stb. A magázódást is következetesen javította, nem „Maga”, az „Ön” megszólítást kellett használni. Megemelt fejjel, szembe nézve kellett beszélni. Ránk szólt, ha motyogtunk és sokat mondta, hogy: „Nyisd a szád!”. Szeretetteljes, szigorú erkölcsi elvekkel nevelt minket, de örömmel fogadta a leánykérésre érkező udvarlóinkat. Ragaszkodott, s támogatta mind a hatunk tanulását, szakmai indulását. Úgy gondolom, hogy vágya és akarata teljesült. Mind a hat lánya családanya lett és diplomás szakemberként dolgozik.

Ő egyke volt, de neki nagy családja lett. Egy ilyen népes családban a hétköznapi nagy forgatagok, s az ünnepek hangulatosak, sokszínűek, hagyománnyal teltek. Különösen a Karácsony. Évtizedek óta minden december 24-én este a családunk (a hat lány, majd a vejek, s később az unokák is) a Benczédi házban gyűlik össze. Emlékszem, a karácsonyfa mellett állt az édesapám és csengetett. Ő volt az angyal. Angyal ...

Kocsisné Benczédi Mária

A hódmezővásárhelyi unitárius templom ablakszeme

Tóth Anita, egyházkerületünk könyvtárosa nemrég szerezte meg PhD fokozatát. Szerkesztőségünk nevében ez úton is gratulálunk és e rövid interjún keresztül szeretnénk Anitát bemutatni Olvasóinknak.

Anita, hosszú ideje dolgozol az Unitárius Egyház könyvtárosaként. Muszka Ibolyával oroszlánrészt vállaltatok a januárban felavatott dr. Szent Iványi Sándor Unitárius Gyűjtemény létrehozásában. Ugyanakkor nem olyan régen szerezted meg PhD fokozatodat klasszika-filológiából. Diplomamunkád témája a könyvtár szakon 2006-ban a budapesti Unitárius Könyvtár története volt. Miért választottad ezt a témát? Milyen kötődésed van egyházkunkhoz?

Az egyházba és a könyvtárba a nagynéném, Muszka Ibolya vezetett be még középiskolás koromban. Az egyetemi éveim alatt végig itt dolgoztam rész munkaidőben, és pár év alatt elegendő tapasztalatot szereztem ahhoz, hogy az Unitárius Könyvtár történetéből és aktuális helyzetéről írhasam a szakdolgozatomat.

A 21. század digitális világa veszélybe sodorta a „Gutenberg galaxist”, ma már a fiatalok körében nem szokás nyomtatott könyvet kézbe venni. Te mégis a könyvtárosi pályát választottad. Miért?

A családukban a könyvek szeretete anyai ágon öröklődő, erős hagyomány. Mindig sok könyvünk volt otthon, és rendben tartásuk feladatát kis korom óta magamnak sajátítottam ki. Rengeteget olvastam gyerekként és azóta is, ez a szerelem nem múlik el, így hát szinte adta magát a könyvtár szak. Meggyőződése, hogy a nyomtatott könyvek tapintását, illatát, változatosságukat, az olvasásukkal járó összetett élményt és hangulatot a digitális könyvek nem képesek visszaadni, ezért még nagyon sokáig élhet a Gutenberg galaxis a digitális világ mellett.

Van valaki, aki segített, támogatt téged az utadon?

Édesanyám ültette el bennem a könyvek szeretetét, és a szorgalmat, kitartást a hosszú távú tanuláshoz, a képességeim kibontakoztatásához. Ibolya azzal támogatott, hogy már diákként maga mellé vett a könyvtárba, és megerősített abban, hogy ezen a pályán van a helyem. Végül a férjemnek is sokat köszönhetek azért, hogy mindig szívből támogat mindenben, amit csinálni szeretnék, és lehetővé teszi, hogy a „szerelmeimmel”, a könyvekkel foglalkozzam.

Meggyőződése, hogy a nyomtatott könyvek tapintását, illatát, változatosságukat, az olvasásukkal járó összetett élményt és hangulatot a digitális könyvek nem képesek visszaadni, ezért még nagyon sokáig élhet a Gutenberg galaxis a digitális világ mellett.

Jó ideje vagy már a könyvtárunkban. Miben változott az itt eltöltött idő alatt a munkád? Kezdetben mi volt a legfontosabb feladatod és mit tekintesz most annak?

Diákként amolyan segédkönyvtárosi feladatköröm volt, és elsősorban feldolgozással, a régi katalóguscédulák digitalizálásával foglalkoztam. Ma már „felnőtt” szerepet töltök be a könyvtárban, és a feldolgozó munkák mellett részt vállalom a pályázatok írásában, rendezvények szervezésében és minden egyéb tevékenységben, amely előmozdítja a könyvtár ismertségét és fejlődését.

Változott-e az érdeklődők köre, egyáltalán kik azok, akik a mi könyvtárunkat látogatják, és milyen céllal teszik ezt?

Dr. Tóth Anita

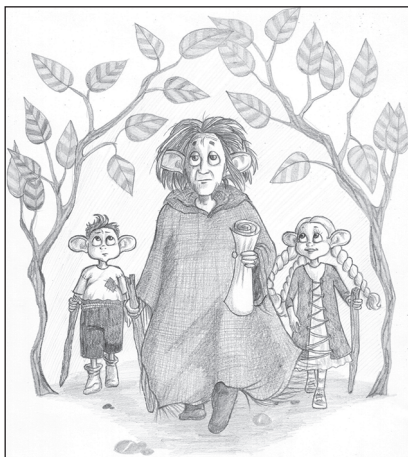
Könyvtárunk és levéltárunk olvasói elsősorban a teológus hallgatók, lelkészeink és más egyháztagek közül kerülnek ki, és határozott kutatási célokkal érkeznek. Olyan kutatók is érkeznek a Gyűjteménybe, akik személyükben nem kötődnek az unitárius egyházhoz, de a témájukhoz elengedhetetlen anyag csak nálunk lelhető fel.

Most, hogy kibővült, több helyiséget kapott a gyűjtemény milyen új és más lehetőségeket kínál az ide látogatóknak? Mit ajánlasz a lap Olvasóinak, miért keressék fel a könyvtárunkat? Mi található a Gyűjteményben?

A jelentősen kibővült térben több a lehetőség rendezvények, kiállítások tartására. Jelenleg is van egy kiállításunk a Gyűjtemény névadója, dr. Szent-Iványi Sándor életéről, melynek anyagát levéltári hagyatékából és a könyvtárban megtalálható műveiből állítottuk össze. A könyvtár állományának gerincét unitárius szerzők művei, unitárius vonatkozású munkák alkotják, melyek alapján teljes kép rajzolható az egyház történetéről. Folyóirat-gyűjteményünk darabjai kézzelfogható közelségbe hozzák a múlt részleteit, érdemes lapozgatni őket. Nagy értéket képviselnek a régiségek, amelyekkel nekem is öröklési élmény volt dolgozni. És érde-

kesek a jelenleg feltárás alatt álló hagyatékok is, például Szent-Iványi Sándor jórészt idegen nyelvű, értékes könyvei.

Egy kis személyes érdekesség még Rólad. Nem tudom, hányan tudják, hogy a könyvek szeretete mellett mennyire fontos szerepet tölt be a rajzolás életedben, ami talán már több, is mint hobbi. Hiszen már nem egy mesekönyv illusztrációját készítetted el. Filc, a zoknimuki kalandjai nagy népszerűségnek örvend a gyerekek körében. Vicces, eredeti, apró részletekkel kidolgozott rajzaid hamar a gyerekek kedvencévé vált. A rajzolás a pihenés, kikapcsolódás eszköze

Filc, a zoknimuki

vagy egy önkifejezési forma számodra?

Mindkettő. Amikor nem könyvbe készítek illusztrációkat, hanem szabadon szárnyalhat a fantáziám, az valódi önkifejezés számomra. Egy-egy ihletett időszak alatt jó néhány rajz készül, amelyekre büszke vagyok, aztán akár hónapokig hozzá sem nyúlok a rajzeszközöimhez. És bár nagyon kikapcsoló tevékenység az alkotás, nem túl pihentető, hiszen nem könnyű a fejemben megjelenő képeket papírra vetíteni. Ha fáradt vagyok, inkább olvasni szeretek.

Kérdezett: Szász Adrienne

gyermekoldal

„Ne aggódjatok a holnapért, mert a holnap majd aggódik magáért: elég minden napnak a maga baja.” (Mt 6,34)

Van egy követ. Egy kicsi, lapos. Pont belefér a markomba úgy, hogy meg tudom simítani a hüvelykujjammal. Még egyszer régen a tengerparton találtam. Az alakja tetszett meg. Olyan, mint egy szabálytalan szív. Sok ember hordoz magánál követ. Úgy hívjuk, szerencsekő. Amikor elkezdünk félni, izgulni valami miatt, vagy erősen vágyunk valamire csak benyúlunk a zsebükbe vagy táskánkba, kivesszük és megdörzsöljük. Úgy hisszük, ha hozzáérünk a sima felülethez, kincsük megvéd bennünket a bajtól és segít megoldani összes problémánkat. Megnyugtat, és segít nekünk, hogy ne aggódjunk. Hát nem butaság? Hogyan múlna el egy kő megdörzsölésétől minden bajunk?

Melyek azok a dolgok, amiért aggódni szoktunk? Nos, legtöbbször a felnőttek közül attól félnek, hogy lesz-e elég pénzük az ételre és a ruhára önmaguk és családjuk számára. Hiszen mindkét dolog nagyon fontos. Ezekre tényleg szükség van. Azonban az aggódással vajon könnyebbé válik pénz szerzése ezekre?

Egy nap egy nagy csoport ember gyűlt össze Jézus körül a hegyoldalban, és ő tanítani kezdte őket. „Ezért azt mondom nektek: Ne aggódjatok életetekért, hogy mit fogtok enni és inni, se testetek miatt, hogy mibe fogtok öltözködni! Hiszen értékesebb az élet, mint az étel. A test is értékesebb, mint a ruha.” Majd így folytatta a tanítást az aggodalmaskodásról: „Figyeljétek meg az égi madarakat! Nem vetnek, nem aratnak, élelmet sem gyűjtenek magtárba – mennyei Atyátok mégis táplálja

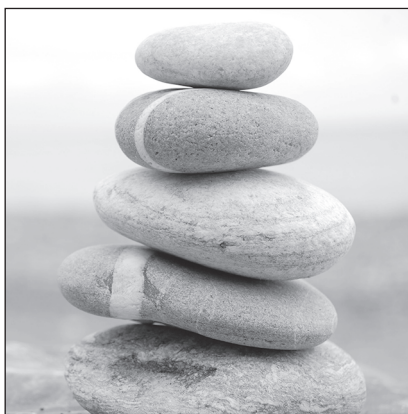
őket. Ti pedig sokkal értékesebbek vagytok, mint ők! Ki tudná közületek aggódásával akár csak egy órával is meghosszabbítani az életét? Miért aggódtok a ruhák miatt? Nézzétek a mezei liliomokat: milyen szépen növekednek, pedig nem fáradoznak, és nem készítenek ruhát maguknak! Mégis azt mondom nektek, Salamon legnagyobb dicsőségében sem öltözködött olyan szépen, mint ezek közül bármelyik. Ha tehát a mező fűvét, amely ma itt van, holnap pedig tűzre dobják, így öltözteti Isten, mennyivel inkább fog titeket öltöztetni, kishitűek!”

Ez azt jelenti, hogy ülünk ölbe tett kézzel és várjuk, hogy étel és ruha lehullik az égből? Nem. Isten eteti a madarakat, de nem dobja be a rovarokat, kukac darabkákat a fiókáknak a fészekbe. A madaraknak, maguknak kell elrepülniük, és összegyűjteni az ételt, amivel aztán táplálhatják kicsinyeiket. Isten úgy alkotta meg a világot, hogy dolgozhassunk és meg-

kereshessük a pénzt, mindarra, amire szükségünk van. A családtagjainkon, barátainkon keresztül is gondoskodik rólunk, hogy mindig legyen mit ennünk és viselnünk. Bízunk kell, hogy Istennek mindig gondja van ránk, de nekünk is ki kell vennünk a részünk a gondoskodásból. Csak ne felejtjük, a mi részünk nem az aggodás.

Az életünkben velünk történő dolgok mindig előbb Istenhez kerülnek. Ez a hit adhat nekünk erőt minden körülmények között nyugalmat, kiegyensúlyozottságot, belső békét és aggodásmentes boldog életet. Tegyük hát meg tehát, minden tőlünk telhetőt és teljes szívvel bízzuk magunkat Istenre!

Szász Adrienne

Kertész Imre kitüntetése

2014. augusztus 20-án az állami ünnepen Kertész Imre Nobel-díjas író a legmagasabb állami kitüntetést a Magyar Szent István Rendet vette át Áder János köztársasági elnöktől, a legfőbb közjogi méltóságok jelenlétében a Sándor-palotában.

A kitüntetést, amelyet a miniszterelnök előterjesztésére a köztársasági elnök adományoz, a Mária Terézia királynő által 1764. május 5-én alapított – és 1946-ban megszüntetett – Szent István rend megújításaként 2011-ben vezették be.

A magyar állam legmagasabb kitüntetésére azok válnak méltóvá, akik egyedülálló teljesítményük mellett olyasmint adtak nemzetünknek, aminek önmagán túlmutató jelentősége van – hangsúlyozta a kitüntetések átadása után mondott beszédében az államfő.

Az átadó ünnepségre meghívást kapott Kászoni Kövendi József püspöki helynök is. Kertész Imre a budapesti unitárius templomban kötött házasságot feleségével. Isten áldását kérjük további munkájához!

Postásné Balázs Ildikó

Áder János köztársasági elnök átadja a Magyar Szent István Rendet Kertész Imre Nobel-díjas írónak Budapesten, a Sándor-palotában 2014. augusztus 20-án. Balra Kertész Magda, az író felesége. (MTI Fotó: Kovács Attila)

Segélyszervezeti gyermektábor Magyarukúton

A Gondviselés Segélyszervezet július 7–13. között rendezte meg első magyarországi táborát kilenc hátrányos helyzetű gyermek számára. A tábornak a Budapesti Unitárius Egyházközség verőce-magyarukúti Fenyőliget Vendégháza adott otthont. A 8 és 12 év közötti táborozó gyermekek Budapestről és Füzesgyarmatról érkeztek, a három táborvezető pedig Erdélyből: Kriza Gyöngyi logopédus, Györffy Orsolya óvónő és Szász Tünde teológiai hallgató.

A tábor fő témája az egészséges életmód volt, amelyet a következő csoportosítás szerint építettünk be a táborlakók mindennapjaiba: testi egészség, egészséges táplálkozás, higiénia és lelki egészség. Testi egészségünket mozgásos játékokkal és – a festői környezetnek köszönhetően – kirándulásokkal őriztük. Figyeltünk az étkezésünkre, a napi folyadék- és gyümölcsfogyasztásra, valamint környezetünk és önmagunk tisztaságára is. Lelki egészségünk megőrzését szolgálták a reggeli áhítatok, az esti napzáró beszélgetések, közös éneklések, az álomba ringató esti mesék. Mindezek mellett hangsúlyt fektettünk a szocializációra, az együttműködésre, az egymás közötti kommunikációra, egyszóval tehát élménypedagógiai játékok által csapatot kovácsoltunk a táborlakó gyerekekből.

Az erdélyi hangulatot árasztó természeti környezet, valamint a környék történelmi és kulturális em-

lékeinek gazdagsága kiváló helyszínnek bizonyult a táborozáshoz. A gyermekek elsétáltak az Aranyoskúti kilátóhoz, ahonnan a Dunakanyar csodálatos látványában gyönyörködhetek, de ellátogattak a közeli Nógrádi várhoz is, sőt lovaglásra is lehetőségük nyílt. Szervezőkként a táborozó gyermekek boldogsága, a játékokban és programokban való lelkes részvétele volt a legnagyobb öröm és jutalom munkánkért. A tábor végén a gyermekek értékelték és megosztották egymással a hét folyamán szerzett élményeiket, tapasztalataikat. Az általuk megfogalmazott gondolatok, érzések jól szemléltetik, hogy számukra milyen fontos eseményt jelentett a táborozás. Ezekből a honlapon közlünk részleteket.

„Ez volt a Gondviselés Segélyszervezet első magyarországi tábor. Megköszönve a szervezésben részt vevők áldozatos és lelkes munkáját, remélem, hogy jövőre is lesz lehetőségünk hasonló tábor rendezni. Rajtuk és rajtuk nem fog múlni.” – értékelte a tábor Zoltán Csaba, a Segélyszervezet magyarországi tagozatának elnöke. A táborról az MTVA stábjára rádiós és televíziós felvételeket készített, melyek a magyarországi közmédia unitárius műsoraiban kerülnek adásba. A tábor kiemelt támogatója a Nemzeti Együttműködési Alap volt.

A tábor szervezői

Segélyszervezeti gyermektábor Magyarukúton

Részletek a résztvevő gyermekek és szüleik visszajelzéseiből

A gyermekek otthoni élménybeszámolóit a szülők is nagy örömmel fogadták és hálás köszönetüket fejezték ki a táborvezetőknek és a Segélyszervezetnek: „Szeretnénk megköszönni, hogy három gyermekünk is részese lehetett a magyarukúti tábor élményeinek!!! Nagyon jól érezték magukat és rengeteg élménnyel jöttek haza. Köszönjük mindnyájuk munkáját!” – írta egy hatgyermekes budapesti édesanya. Füzesgyarmatról érkezett a másik köszönetnyilvánítás: „Hálás szívvel köszönjük ezt a csodálatos hetet. Boldogság volt hallgatni az élménybeszámolókat, hogy a gyerekek milyen jól érezték ott magukat .

A táborozó gyermekek ugyanarra a kérdésre válaszolták az alábbiakat: Mi tetszett a legjobban a táborban és mit viszel magaddal?

– Nekem minden tetszett; amit hazaviszek, az a szeretet és a boldogság. (Zsolti)

– Új játékokat (a számolás a legjobb), 4 kg fölösleget, új emlékeket, a hosszú, de örömteli képsort, új barátokat, titkos baráti levelet, kedves és gondos táborvezetők barátságát; amit hazaviszek: az itt lakozó boldogság, szeretet és vigalom. (Dominika)

– Nekem minden tetszett, de legjobban a játékok. (Anna)

– A vár, a játékok és a tánc tetszett a legjobban. (Anita)

– Egy szép emléket: a Nógrádi várhoz tett kirándulást. Akik hiányozni fognak, azok a lányok és a szervezők. (Timea)

– Magammal vinném a tábor és a kutyát. Tetszett a kirándulás. (Oleg)

– Nekem az egyik legjobb élményem a táborból az, amikor szakadó esőben sétáltunk vissza a kilátóról. A másik: játék közben lefejeltem a kamerát, amikor itt voltak a tévések. Nekem hiányozni fog a sok játék és a sok nevetés. (Sziszí)

– A tanulságokat: megtanultuk milyen a csapatmunka, az összetartás, az együttműködés, a barátság. A kutyus is nagyon tetszett, akivel naponta háromszor játszottunk. A gondviselők, akik minden hülyeségen képesek mosolyogni, meg a vicces, szórakoztató játékok nagyon tetszettek!

Hiányozni fog az emberek pozitívítása, a fogadtatás és az új barátok. (Blanka)

– Nekem a felnőttek játécai fognak hiányozni és a sok vicc. (Attila)

Unitárius Élet

A Magyar Unitárius Egyház
Magyarországi Egyházkerületének
kiadványa

Megjelenik kéthavonta.

Alapítási év: 1947

HU ISSN 01331271

Szerkesztőbizottság:

Kriza János főszerkesztő

Szerkesztők:

Bartha Mária Zsuzsánna

Retkes Attila

Szász Adrienne

Lapterv, tördelés:

Kriza János

Szerkesztőség címe:

1055 Budapest.

Nagy Ignác u. 2-4

Telefon/fax: 311-2801

unitariusélet@gmail.com

Index: 25 842

Terjesztő, felelős kiadó:

Magyar Unitárius Egyház

Magyarországi Egyházkerülete

Előfizetés:

unitariusélet@gmail.com

A lapszámok interneten elérhetők a
tudastar.unitarius.hu oldalon

Adományokat szívesen fogadunk.

Bankszámlaszám:

11713005-20011631

Nyomda:

Press Time Kft.

1066 Budapest, Lovag u. 15.

Felelős vezető:

Schmidt Dániel

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.

A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség álláspontját.

Következő lapzárta:

2014. december 1.

(összevont lapszám)